

דברי הכנסת

כנס מיוחד

הישיבה התשעים-ושבע של הכנסת הארבע-עשרה
יום חמישי, א' באייר התשנ"ז (8 במאי 1997)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:05

תוכן העניינים

הודעת יושב-ראש הכנסת

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעות לסדר

בידודה הבין-לאומי של ישראל

פעילות האופוזיציה בתחום מדיניות החוץ מחלישה את ישראל

מות תהליך השלום

המאבק הפלשתיני בטרור כתנאי להמשך התהליך המדיני

החלטת האו"ם בעניין הבנייה בהר-חומה

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

חילול שבת וחג בהכנות לחגיגות המימונה

דוח מבקר המדינה

הודעת יושב-ראש הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

רבותי חברי הכנסת, היום יום חמישי, א' באייר התשנ"ז, 8 במאי 1997. ישיבת הכנסת פתוחה.

ראש הממשלה מבקש להודיע, על-פי סעיף 36(א) לחוק-יסוד: הממשלה, כי שר התעשייה והמסחר שב ארצה ביום י' בניסן התשנ"ז, 17 באפריל 1997; השרה לימור לבנת מילאה את מקום שר הבריאות בעת היעדרו מהארץ, מיום כ"ה בניסן התשנ"ז, 2 במאי 1997, עד יום א' באייר התשנ"ז, 8 במאי 1997.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

הודעה לסגן מזכיר הכנסת.

סגן מזכיר הכנסת ד' לב:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע כי הונחו היום על שולחן הכנסת דין-וחשבון שנתי מס' 47 של מבקר המדינה והערות ראש הממשלה לדין-וחשבון השנתי מס' 47 של מבקר המדינה. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

הצעות לסדר

היו"ר ד' תיכון:

הודעה אישית לחבר הכנסת רפי אלול.

רפאל אלול (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני פניתי אל יושב-ראש הכנסת, ונמצאים אתנו כאן במליאה נציגים שעוזרים לנו להקים ועד ציבורי למען אלבניה. אנחנו התכנסנו הבוקר, ואני מודה ליושב-ראש הכנסת.

כדאי שנזכור, שלפני 50 שנה, כשהעם היהודי עמד בפני השמדה בכל מקום שאליו הגיע הצורר הנאצי, נסגרו לבבות רבים ונעצמו העיניים. שערי הארץ ננעלו, ושעריהן של מדינות העולם היו סגורים בפני היהודים. קראנו לישועה, ואיש לא הושיט לנו יד.

בכל האפלה הזאת בקעה קרן אור אחת בזהקת באור יקרות, קרן של טוב ושל חסד. מקורה של קרן האור הזאת היה באלבניה. העם האלבני הצליח להציל את כל יהודי ארצו מפני גירוש והשמדה. העם האלבני לא הסתפק בהצלת יהודי ארצו, אלא פתח את שערי ארצו וקלט פליטים יהודים שלא נמצא מקום אחד בעולם שהיה פתוח בעבורם.

לעתים קרובות מדי התקשורת מביאה לידיעתנו מצוקות של עמים אחרים, ולצערי אנו מסתפקים בהבעת צער וכאב וממשיכים לדרכנו, ועולם כמנהגו נוהג.

דווקא השבוע, כשראינו את הסרט של איתן אורן, ניצת בי הרצון לעשות, יחד עם הרבה אחרים. ואני מקווה שיש פה לא מעט חברי כנסת שיתרמו וייתנו כתף לעזור לעם האלבני. אולי זה חוב מוסרי שלנו כעם היהודי. אנחנו רחמנים בני רחמנים, אני מקווה שלמשפט הזה יש מקום, והמשפט הזה מבטא משהו בסיסי שקיים בעם שלנו.

אני מקווה שחלקים אחרים בציבור, גם חברי הכנסת, גם ראש הממשלה, שר הבריאות, שר החוץ, יירתמו וייתנו סיוע לעם האלבני. זה החוב הקטן שעם ישראל חייב לעם האלבני. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. אני מציע לך לא לשכוח את משרד החקלאות. משרד החקלאות עוזר במקרים כאלה, ויש לו גם כוח ויכולת לשלוח סיוע חקלאי בהיקף גדול יחסית בהשוואה לשאר המשרדים. אל תשכח את מנכ"ל משרד החקלאות.

רבותי, היום 8 במאי. לחבר הכנסת שבח וייס יש בוודאי מה לומר באשר לתאריך הזה.

בהזדמנות זו אני מאחל ביקור פורה לשר החוץ האוסטרי, שעזב את לשכתי לפני כמה דקות.

בבקשה, חבר הכנסת שבח וייס.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך על שאפשרת לי, במסגרת הערוץ של הצעה לסדר, לומר משהו בראשית הדיון היום. עוד מעט נעבור לדיון, וטיבו של דיון פרלמנטרי, בוודאי דיון פגרה, שהוא נוקב, משקף את חילוקי הדעות בינינו, והם רבים.

היום ה-8 במאי, הערב ימלאו 52 שנים לסיום מלחמת העולם השנייה, 52 שנים לסיום הדיקטטורה הנאצית באירופה, 52 שנים לסופו של היטלר וחבר מרעיו. בדרך כלל, כאשר הזדמן לנו בכנסת בעבר מצב שבו ב-8 במאי לא היתה פגרה, הקדשנו לכך דיון. הפעם קרה שהכנסת בפגרה, ואני חושב, שכאן בכנסת, כמו ברוב הפרלמנטים היום בעולם, צריך להזכיר את התאריך הזה.

אירופה נשטפה על-ידי הפאשיזם. בתוך פרק זמן קצר היטלר והמכונה הנאצית של גרמניה הצליחו לשאוב את כל הרוע שהיה טמון גם בקרב אומות אחרות ולגרום לכך שהם ומשתפי הפעולה שלהם ברוב ארצות אירופה שברו לחלוטין שני ערכים מרכזיים של אירופה עצמה, אולי של העולם המערבי: את הנצרות – כי בצלן של הכנסיות ובצל הצלבים גדלו גם צלבי קרס – ואת כל התוצאות של המהפכה הצרפתית, כאילו ניצחון הרציונליזם.

במלחמת העולם השנייה, ידידי היושב-ראש, נהרגו ונרצחו כ-50 מיליון בני אדם. נגד שני עמים הוצא פסק-דין מוות כולל, נגד היהודים והצוענים. אבל הושמדו גם מיליונים מבני עם אחר, לוחמים אנטי-פאשיסטים. ואנחנו היהודים מחויבים להזכיר גם אותם.

זה מקרה או לא מקרה, אתמול פורסם דין-וחשבון של סגן שר המסחר בארצות-הברית, אייזנשטט, שבדרך יסודית, אחרי בדיקה יסודית, מגלה את עומק שיתוף הפעולה של אנשים רעים עם המכונה הנאצית, את גודל הכתם, את הרצחת וירשת ובזזת והסתרת והתחמקת. דין-וחשבון קטלני. ואכן אירופה עד עצם היום הזה היא אגם של דם יהודי קפוא ומחסן גדול של זיכרונות אפלים.

אני רוצה להודות לך על ההזדמנות. אני חושב שכדאי, בוודאי נעשה את זה, עם חידוש עבודת הכנסת, לקיים דיון על הפרשה שכבר התחלנו לדון בה קודם לכן. כי אנחנו ביום הזה נזכור את כל הקורבנות ונקווה לעתיד טוב יותר.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

בידודה הבין-לאומי של ישראל

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, על-פי שתי דרישות של יותר מ-30 חברי כנסת עולות ההצעות לסדר-היום, והפעם אקפיד על עשר דקות לכל אחד.

בידודה הבין-לאומי של ישראל – יציג את ההצעה חבר הכנסת אפרים סנה. בבקשה.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אין שר?

היו"ר ד' תיכון:

יש, יש.

חיים רמון (העבודה):

הוא עזב את הממשלה.

נעמי חזן (מרצ):

כן, אבל כנראה – – –

היו"ר ד' תיכון:

בבקשה.

אפרים סנה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, עד לפני שבועיים רובנו לא ידענו על קיומה של מיקרונזיה. היום אנחנו יודעים. מיקרונזיה, מקבץ של איים זעירים באוקיינוס השקט, היא המדינה היחידה, פרט לארצות-הברית, שלא הצביעה נגדנו בעצרת האו"ם.

134 מדינות הצביעו נגדנו. נתניהו הצליח להחזיר אותנו לימים שכבר שכחנו כמעט, לימים שבהם העולם כולו היה נגדנו, למצור המדיני של שנות ה-70. גם ארצות-הברית, ידידתנו הגדולה, שותפתה של מיקרונזיה בהצבעה הזאת – יחסיה אתנו אינם כתמול שלשום. ואם יאמר ראש הממשלה אמת, יספר לאומה כי ביקורו בארצות-הברית היה כישלון חרוץ. שב האי-אמון ליחסי וושינגטון וירושלים. התיאום ההדוק, האינטימי, פינה את מקומו לחשד ולניכור.

ארבע שנים, בין 1992 ל-1996, ידענו יחסים אחרים, ידענו ביקורים אחרים של ראשי ממשלה ושרי חוץ בארצות-הברית. אווירה אחרת, יחסים אחרים. הכול התהפך לרעה. גם אני מקווה שהסיפור שהתפרסם אתמול ב"וושינגטון פוסט" איננו אלא "ברוזה", אבל מי שמכיר ומי שמבין ומי שמתמצא ביחסי ישראל-ארצות-הברית יודע מתי מתפרסמים סיפורים כאלה. הם תמיד סימן מעיד, סימפטום, להתערערות האמון ביחסי ישראל וארצות-הברית.

כמו במדרונות השלג של דאבוס גולש מטה במדרון מעמדה המדיני של ישראל. גם בגלישה הזאת כולנו נשלם את המחיר. בארבע שנים של מדיניות נועזת הצלחנו לרסק את חומת הבידוד שנבנתה באזור סביבנו במשך 45 שנה. ומה היום? ירדן: היחסים במשבר. ביטול אירועי נהריים – ביטוי לשבר עמוק בין בית המלוכה ההאשמי לבין ממשלת ישראל. אומר לי שר ירדני בכיר: אתם לא מבינים, לא נוכל להמשיך ביחסים אתכם לאורך ימים. מצרים: היחסים הגרועים ביותר שהיו אי-פעם. אומר לי השגריר בסיוני: אנו מגיעים ביחסים בינינו לימים שלפני 1977. האם ברורה המשמעות? מה זה אומר, לפני 1977? לפני ביקור סאדאת בישראל. מרוקו פירקה את ועדת המעקב של ועידת קזבלנקה. למי ששכח: ועידת קזבלנקה – אחד ההישגים הגדולים ביותר של ישראל, טקס הקבורה של החרם הערבי. קטאר השעתה את יחסיה עם ישראל, לא פתחה את הנציגות שהיתה אמורה לפתוח. עומאן: הנציג הדיפלומטי הוחזר לעומאן לפני חודשים מספר ואחר תחתיו לא נשלח. תוניס: נציגו אכן יושב שם, אבל פעילותו מוגבלת, מוקפאת. הוא עוסק בדרגים הנמוכים בלבד של הממשל התוניסאי. קרן האור היחידה – טורקיה. טורקיה, בגלל האילוצים הצבאיים האסטרטגיים, היא המדינה היחידה שמקיימת אתנו אותם יחסים שהתחילו בזמן הממשלה שלנו.

היתה לנו שעת כושר לגייס את האיחוד האירופי לחזית האנטי-איראנית, לקדם את פני הסכנה הקיומית, תוצאות משפט הטוריסטים בברלין, החזרת השגרירים האירופים מטהרן. היתה לנו שעת רצון מדינית, ואנחנו החמצנו אותה. יכולנו להוביל מהלך חשוב מאוד ולא יכולנו, כי גם האיחוד האירופי מפנה את גבו לישראל.

נתניהו, המבודד הלאומי, גורם לנו להתגעגע לשמירה.

בזמנה יהדות העולם היתה אתנו, לפחות. אבל נתניהו, באמצעות חוק ההמרה, הצליח לבדוד את ישראל גם מאחינו שבצפון-אמריקה, ודווקא כשעזרתם כל כך נחוצה לממשלה הזאת, לשיטתה. איזו שלומיאליות. אני חייב לומר – – –

צבי הנדל (מפד"ל):

אין גבול לחוצפה?

אפרים סנה (העבודה):

אין גבול לחוצפה.

נסים דהן (ש"ס):

הוא יגמור לדבר וישים כיפה וילך לבקש מהרבנים – – – בשביל הפריימריס.

אפרים סנה (העבודה):

בבקשה?

נסים דהן (ש"ס):

כשכבודו עוד מעט יגמור לדבר הוא ישים כיפה וילך להתנצל בפני הרבנים.

אפרים סנה (העבודה):

קודם כול, כשמבקרים רב, מן הנימוס לחבוש כיפה. לא ברור לי למה דווקא אתה מסתייג מכך.

נסים דהן (ש"ס):

אני מסתייג מהסתירה בדברים: מצד אחד, לעודד את הרפורמים והקונסרבטיבים, ומצד שני, ללכת ולהתחנף בפני הרבנים האורתודוקסים.

אפרים סנה (העבודה):

אני, כידוע לך, אדוני, לא נמנה עם מצעד המתחנפים, אבל אני חושב שבהחלט צריך ללכת לשלושת הזרמים בעם. האמירה שלך איננה מרשם לאחדות העם היהודי אלא לפיצולו, ואני מחפש גשרים גם אל האורתודוקסים, גם אל הרפורמים וגם אל הקונסרבטיבים.

היו"ר ד' תיכון:

תרשה לי, במשפט אחד: בינתיים נכנסה משלחת מאוסטריה בראשותו של שר החוץ ד"ר שיסל; אנחנו מברכים אותם, ונאפשר להם גם לצאת. אנא המשך.

אפרים סנה (העבודה):

אני חייב לומר: יש זמנים שבהם מדינה צריכה לעמוד לבד גם מול העולם כולו, כפי שעמד נשיאנו השישי חיים הרצוג, זיכרוננו לברכה, מעל במת האו"ם כשקרע לגזרים את ההחלטה הנבזית נגד הציונות. יש מצבים שצריך לעמוד מול העולם כולו. יש מצבים שצריך לעמוד גם נגד ידידים. אבל אני שואל: בשביל איזה עניין לאומי חשוב הבאתם עלינו את הבידוד הזה, את המצור הזה? איזה דבר טוב הבאתם לעם ישראל? עוד חור בקיר המנהרה, העבודות בהר-חומה, שאפשר בקצת שכל לעשות אותן לגמרי אחרת. משלמים מחיר נורא עבור אפס הישגים.

שיהיה ברור גם מה הוא המחיר, וקודם כול – המחיר הכלכלי: קיימת נסיגה בנכונות קהילת העסקים הבין-לאומית להשקיע בישראל. אזכיר כי מינואר 1995 עד ינואר 1997 רק מארצות-הברית זרמו לישראל 5 מיליארדי דולרים בהשקעות. מה קורה עכשיו: נעשה סקר אצל בכירי המשקיעים בוול-סטריט, ו-61% מהם אומרים, כי ישראל איננה בכיוון הנכון. לפני שלושה חודשים הראה סקר דומה, שרק 21% מהם אומרים שישראל איננה בכיוון הנכון. היחס התהפך. לפי כל הדיווחים שמגיעים מארצות-הברית, קו פרשת המים ביחס של המשקיעים לישראל היה ההצבעה באו"ם בפרשת הר-חומה.

התיירות. גם התיירות ירדה ב-15% ברבע הראשון של 1997, יחסית לשנת 1996, שבה כבר ניזוקה התיירות עקב פיגועי האוטובוסים. גם ביחס לתקופה הכי גרועה והכי קשה, יש ירידה דרסטית בתיירות.

הירידה בהשקעות, הירידה בתיירות, עליית האבטלה הנובעת מכך – אלו התוצאות הבלתי-נמנעות של בידוד מדיני שהביאה עלינו הממשלה הזאת. אבל החמור מכול עוד לפנינו: קיפאון מדיני; בידוד ישראל ואחדות הערבים. אלה התנאים שבעבר, בהצטרפם זה לזה, הביאו למלחמה באזור. נתניהו הצליח ליצור את שלושת התנאים האלה גם יחד: גם קיפאון, גם בידוד, גם איחוד העולם הערבי. אנחנו הצלחנו לבודד את הקיצונים באזור, ואתם הצלחתם לאחד סביבם את העולם הערבי. אנחנו הבאנו את ישראל למקום של כבוד במשפחת העמים, ואתם דוחקים את ישראל לפינה.

על כך צריכה הכנסת הזו לתת את דעתה, ורצוני להוסיף כי אני מדגיש את הכנסת הזו, כיוון שסיעת העבודה החליטה היום להגיש חוק לפיזור הכנסת ולעריכת בחירות חדשות, והוא יונח על שולחן הכנסת במושב הבא. תודה.

דוד טל (ש"ס):

מה יצא לכם? תפסידו עוד הפעם. למה לכם?

פעילות האפוזיציה בתחום מדיניות החוץ מחלישה את ישראל

היו"ר ד' תיכון:

פעילות האפוזיציה בתחום מדיניות החוץ מחלישה את ישראל. יציג את ההצעה חבר הכנסת צבי הנדל. בבקשה – עשר דקות.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, לפני יומיים ערכנו כנס בנווה-דקלים בגוש-קטיף, במלאות 15 שנה לעקירת היישוב היהודי מחבל ימית ולפינוי סיני כולה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

איזו ממשלה עשתה זאת?

צבי הנדל (מפד"ל):

ממשלת הליכוד; אגיע לכך. האמיני לי, אני זוכר היטב.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

יש לה ציפייה שתעשה אתה ברית לצורך העניין.

צבי הנדל (מפד"ל):

היה זה משא-ומתן בין ממשלת הליכוד לבין מצרים, שאני חלקתי עליו, כמובן. אבל באותו זמן היה מקרה שייחרת בזיכרוני, בהיסטוריה הישראלית ובפוליטיקה הישראלית, ולצער, הוא חוזר ונשנה גם בימים אלה: בזמן ניהול המשא-ומתן, כאשר ראש ממשלת ישראל, מנחם בגין, זיכרנו לברכה, רצה בכנות להביא לשלום עם המדינה הגדולה שבשכנותינו, עם מצרים, עמדה אז האפוזיציה בדמותם של "שלום עכשיו", מפלגת העבודה ודמויות אחרות, ותקפה את הממשלה יום-יום ושעה-שעה: אתה לא רוצה שלום, אתה לא נותן מספיק, אתה לא מוותר מספיק.

תארו לעצמכם, שניים מנהלים משא-ומתן על רכישת רכב, ובא הבן-דוד שלך בזמן שאתה מנהל משא-ומתן, ואומר: תגיד לי, מי הפסיכי שיקנה את האוטו שלך, הרי המנוע שלו מגמגם כבר חודשיים.

כך נראינו אז במשא-ומתן. האחים שלנו מהשמאל עמדו ליד מר מנחם בגין וקלקלו את מרכולתו. הוא היה חייב תמיד להעלות את המחיר. היה ניתן להגיע להסכם שלום טוב בהרבה, בלי לעקור את כל היישובים, אילו לא עמדו חברינו בצד וקטרגו בצורה גסה.

על כך אמר לי אחד מחברי הבית הזה היום דבר שמכאיב מאוד לשמוע, והלוואי שלא יהיה נכון, שכאשר ממשלת השמאל נמצאת בשלטון, תמיד היא תוכל לצאת למלחמה, כי לא תהיה לה אופוזיציה, וכאשר ממשלת הימין בשלטון, היא תמיד תוכל לוותר על חלקים בארץ-ישראל, כי אין לה אופוזיציה.

שבח וייס (העבודה):

כדי לעשות שלום.

צבי הנדל (מפד"ל):

אני מאוד מקווה שהפעם לא ניגרר לעניין הזה, כי אנחנו חייבים להבין, חבר הכנסת אפרים סנה, שיש באמת גבול לציניות. אתם התחלתם במהלך שהעולם כולו חיבק אותנו בגללו. זה נכון, במהלך הזה אימצנו את ערפאת ואת חבורתו המלאה, דבר שארצות-הברית לא רק שהיתה מוכנה לא רק לא ללחוץ עלינו בו, אלא לא הסכימה כלל להכיר בערפאת ולאפשר לו להיכנס לארצות-הברית. אנחנו הבאנו אותו אחר כבוד – אנחנו לכך את ארצות-הברית – אל הדשא של הבית הלבן. היה זה למורת רוחם של האמריקנים, כי הם היו כנראה קצת יותר חכמים והבינו כי עם הארכי-רוצח הזה וחבורתו לא עושים שלום, כי כך מעודדים את הטרור.

כאשר באה הממשלה היום ומנסה להפוך את הדרך העקומה הזאת לדרך קצת יותר ישרה, כדי שבאמת יצא מכך שלום, אתם מפריעים. מי מכם מדבר על תהליך שלום? כולכם מדברים על תהליך אוסלו, על תהליך מדיני. אתם מתביישים במלה, כי זה לא שלום. מנסים לתקן, אז במקום שתבינו כי את השלום הזה כולם רוצים, ובמקום שתיתנו כתף יחד אתנו כדי להכניס את התיקונים הדרושים ולא להתרוקן מנכסים בלי לקבל דבר, לא לתת ולתת בלי שהם יקיימו אף פסיק מההסכם, ובלי שנצטרך להסביר שהטרור הוא מחיר השלום – איזה מין דבר עקום הוא זה: צריך להירצח, כי זה מחיר השלום; נתאחד ונלך יחד. כאשר יש מלחמה וערפאת יורה על החיילים שלנו בהנחיה שלו, שלא יעמוד השמאל ויגיד: ביבי אשם, כי הוא פתח את המנהרה.

איפה בעולם ראינו דבר כזה? האם ראיתם אי-פעם אצל הפלשתינים מישהו מהשמאל הקיצוני שלהם, שאומר פעם אחת שישראל צודקת? אבל לא פעם, לא פעמיים ולא עשר פעמים ראיתי אצלנו, שאחים שלנו קמים ואומרים שערפאת צודק. קשה מאוד לנהל מדיניות בשיטה הזאת.

אני חושב שמידה של אחריות מינימלית חייבת להיות במדינה דמוקרטית שיש בה ויכוחים. יש רמה מסוימת שבה אנחנו חייבים להתאחד. כמו שאמר חבר הכנסת סנה: יש רגעים שבהם כל העם מתאחד, כדי לקרוע נייר שכל העולם רוצה בו, כי אנחנו משוכנעים שאנחנו צודקים. אפשר להגיע לרגע הזה.

ערפאת מוכיח לנו בעשרות אבני בוחן במשך שלוש השנים האחרונות, כי כמעט בשום אבן בוחן הוא אינו עומד. כמעט כל דבר מנוצל לרעה. אישרנו לו להעביר את מכוניתו ללא ביקורת, וזאת מפאת כבוד – הכבוד הערבי וכו'. לא רק מכוניתו אינה עוברת ביקורת, כל השיירה של 15 המכוניות שלו אינה עוברת ביקורת. כולן מובילות נשק, כולן מברחות רוצחים שישראל אינה מוכנה לאפשר להם להיכנס. הוא מפר את האיסור על כך בגסות. אבל ברגע שאנחנו לא מאוחדים, העולם שומע שערפאת אומר שאנחנו לא בסדר. האופוזיציה בישראל גם היא אומרת שאנחנו לא בסדר. אז מה צריך לחשוב מנהיג עולם כזה או אחר – האם הוא צריך להיות יותר ציוני מאתנו? האם הוא צריך להגיד שערפאת לא בסדר?

שוחחתי עם מנהיג אירופי בעניין הזה, באותה הזדמנות של פתיחת המנהרה והמלחמה שנוצרה סביבה בכמה מוקדים והרג החיילים, והוא אמר לי: תראה, אני מסכים אתכם, אבל אני לא יכול להיות יותר ציוני ממי שהיה ראש ממשלה אצלכם עד לפני שלושה חודשים. זו בעיה, איך אני אסתכל בעיני התושבים שלי.

לכן אני בא וקורא: יש רגעים שבהם חייבים להתאחד – לא בממשלות אחדות מזויפות – להתאחד, כי יש רגעים קשים, כי יש אויב משותף, שלא מקיים הסכמים. באותם רגעים לא צריך לזרוק רפש זה על זה, אלא ללכת בקומה זקופה.

הר-חומה שהזכרתם פה – ובזה אסיים – הוא פרויקט שהוא דוגמה. אני זוכר שלפני הקמת הפרויקט התבטא פואד ואמר שצריך להקים זאת. לא רק הוא, אך אותו אני זוכר במקרה.

בנימין בן-אליעזר (העבודה):

וחיים רמון.

רענן כהן (העבודה):

חבר הכנסת בנימין בן-אליעזר.

צבי הנדל (מפד"ל):

חבר הכנסת בן-אליעזר, סליחה. אני מקבל את ההערה באהבה גדולה. היו עוד כמוהו במפלגת העבודה. אבל ברגע שהממשלה החליטה והחלה לבנות – מייד החלו הבקיעים: העיתוני לא בסדר; לא מספיק להיות צודק, צריך להיות חכם. היו אמירות מאמירות שונות. להערכת ולמיטב ידיעתי – ובמקרה זה אני יודע – בניית הר-חומה עניינה את ערפאת כשלג דאשתקד. יש לו נושאים פי מיליון יותר חשובים. אבל לא יכול להיות, שיוסי שריד יגיד שהוא, ערפאת, לא יוכל להבליג על בניית הר-חומה, וערפאת יחליט להבליג. מי הוא ערפאת שיסתור את דבריו הפרו-ערביים של יוסי שריד? אז הוא היה חייב להגיב. הוא לא יודע איך לרדת מהעץ. רבותי, הר-חומה לא מעניין אותו. עד היום לא. מעניינים אותו דברים אחרים.

קריאה:

אתה לא יודע.

צבי הנדל (מפד"ל):

אני יודע יותר טוב ממך. הרבה יותר טוב.

רענן כהן (העבודה):

עזוב את ערפאת. איפה השכל שלכם? כלום אתם לא מסוגלים לעשות; רק הרס.

צבי הנדל (מפד"ל):

השכל שלנו? אם במדינה הזאת לא נשים את הבעיות על השולחן, ועכשיו, מה אז? ושידעו כולם, שבהסכם אפשר לבנות בירושלים. לא שבשקט ובקריצה אני אומר לו, אבל אני לא מתכוון לכך באמת, ולא אבנה, אלא אני בונה. וכשאני אומר לו, שתהיה התיישבות במרחבי יש"ע, עם מרחבי ביטחון ועם גושי התיישבות – אני אומר ועושה. ולא שבקריצת עין אני נותן לו להבין שאני לא מתכוון באמת. כשהוא מתאכזב, ידידי הטוב, אז פתאום יש לו בעיה, כי עד היום הוא חשב שמה שכתוב לא מחייב, והיום מתברר שמה שכתוב מחייב.

לכן, אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני באמת לא מתרגש מכך שפרט לארצות-הברית רק מיקרונזיה תמכה בנו, כי כל העולם כולו לא יכול להיות ציוני יותר – ואני לא יכול לדרוש ממנו להיות ציוני יותר – מיוסי שריד. ברגע שהם שומעים את שריד או חבורות כאלה ואחרות נוספות ממפלגת העבודה – אזי אני בבעיה. על מנת שמדיניות החוץ של ישראל תוכל להתנהל בחוכמה ובטקטיקה הנכונה, למרות הטעות ההיסטורית האסטרטגית שעשיתם בעצם הסכם אוסלו, חייבים עכשיו, לצורך התיקון, לפחות לא להפריע לממשלה. יש מספיק סיבות. אתם יכולים לדבר על בעיות כאלה או אחרות.

חיים אורון (מרצ):

חשבת שנשב ונשתוק וזהו.

צבי הנדל (מפד"ל):

דע לך, שלפעמים, לטובת המדינה, גם אם תשתוק לא יזיק. בוודאי יוסי שריד.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

למה אתה לא עושה זאת?

צבי הנדל (מפד"ל):

אני לא גורם נזק למדינה. אני לא טוען שערפאת צודק. גם כשאתם הייתם בשלטון אמרתי שעם ישראל צודק ולא ערפאת.

חיים רמון (העבודה):

אמרת שהממשלה לא לגיטימית. זה מה שאמרת.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אני חושב, שראוי שנושא כזה יעלה לדיון ממצה במליאה, על מנת שהאופוזיציה תדע, שיש גבולות לוויכוח פוליטי, עד לרגע שזה גורם נזק למדינת ישראל. תודה רבה.

רענן כהן (העבודה):

ושהממשלה תדע קצת תבונה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

מות תהליך השלום

היו"ר ד' תיכון:

רבתי, ההצעה הבאה: מות תהליך השלום. יציג את ההצעה חבר הכנסת יוסי ביילין. עשר דקות. בבקשה.

יוסף ביילין (העבודה):

כבוד היושב-ראש, רבתי, חברי הכנסת, תהליך השלום נבנה מארבעה נדבכים: נדבך אחד היה הסכמי קמפ-דייוויד; נדבך שני היה ועידת מדריד; נדבך שלישי היה תהליך אוסלו והינו תהליך אוסלו; ונדבך רביעי הוא השלום עם ירדן.

אני משוכנע שהגענו היום לשפל העמוק ביותר מאז אוקטובר 1991. מאז ועידת מדריד לא היו כימים האלה לישראל. שמעתי, שבמשרד החוץ מישהו דיבר על מות התהליך, ואני מקווה שמדובר במצב קריטי, שעדיין ניתן לתקן אותו.

הנושא הסורי לא חודש מאז הבחירות. נפרדנו מהסורים לפני הבחירות בשקט, באין רואה, בלי הרבה ויכוחים, בלי הרבה רעש. אין כלום. לא היה אפילו ניסיון להידבר אתם בווינגטון או במקום אחר.

התחלנו את השיחות על הסדר הקבע עם הפלשתינים ב-4 במאי 1996. הממשלה הזאת לא חידשה את השיחות האלה; אפילו לא "פרו פורמה", אפילו לא לשם מראית עין. כלום. שנה שלמה, בדיוק, לא היו אפילו חילופי דברים על הסדר הקבע.

הפעילות לא בוצעה. הפעימה הראשונה לא בוצעה. השנייה מתקרבת. המגעים הביטחוניים נפסקו.

ואתם יודעים מה? אני זוכר, שהגאווה הגדולה ביותר של ממשלת שמיר היתה על השיחות הרב-צדדיות, על כך שאנשים טיפלו בנושאי מים, איכות סביבה, שיתוף פעולה כלכלי, בקרת נשק ופליטים. מאות ואלפי אנשים נפגשו כמעט כל יום בינם לבין עצמם לעסוק בעתידו של האזור הזה. השיחות האלה לא היו שיחות תקשורתיות, והן לא תפסו כותרות. כמו שהן חיו, כמו שהן התקיימו, כמו שהן העסיקו כל כך הרבה אנשים שלמדו לעבוד זה עם זה, כך הן נעלמו בלי כותרת. אין היום שום מגעים רב-צדדיים. אין ישיבות של ועדת ההיגוי. אין שום עיסוק במים, בפליטים ובבקרת נשק. העניין הזה נגמר.

שמעתי את חברי, חבר הכנסת אפרים סנה, שהתייחס לדברים האחרים, בשולי העמודים, בשולי התקשורת. נסגר לו המשרד המרוקני, שמטפל בוועידה הכלכלית, וחוזר לו החרם הערבי. היה ויכוח קשה מאוד: איפה ימוקם הבנק המזרח-תיכוני? לפני שנה וחצי זה היה הוויכוח הגדול. טרקו דלתות, רבו, כותרות. מישהו שמע על הבנק המזרח-תיכוני הזה שמיקומו בקהיר? הייתי בקהיר ושאלתי איפה הבנק. הסתכלו עלי כאילו ירדתי מהירח. אין שום בנק. אין שום בנק.

שבח וייס (העבודה):

יש בנקרוט.

יוסף ביילין (העבודה):

והמשברון המיותר הזה – – –

היו"ר ד' תיכון:

נדמה לי שכמה ממדינות ערב התנגדו להקמת הבנק. גם מצרים.

יוסף ביילין (העבודה):

לא. מה פתאום? לא, לא, לא. אדוני היושב-ראש, אתה טועה.

היו"ר ד' תיכון:

אבל היתה התנגדות.

יוסף ביילין (העבודה):

לא, לא, לא. היה ויכוח רק על המקום, לא על עצם הבנק. ההחלטה היתה להקים את הבנק. המצרים הובילו את המאבק הזה. הובילו.

היו"ר ד' תיכון:

היתה החלטה, אבל היתה גם התנגדות.

בנימין בן-אליעזר (העבודה):

הם השכירו בנקומטים.

יוסף ביילין (העבודה):

אני אומר לכם: אני שומע את הדברים שנאמרים כאן מפיו הקואליציה, שמשחקת הרבה זמן כאופוזיציה – אופוזיציה למשטרה, אופוזיציה לתקשורת, אופוזיציה לאופוזיציה, אופוזיציה למבקר המדינה. הקואליציה מזמינה את הדיון על מבקרת המדינה. כדאי שישמעו מה שהיא אמרה. אומרים: האם רק ישראל אשמה? האם זה חד-צדדי? אני אומר לכם: לא, כל צד יש לו שק ההפרות שלו כלפי הצד השני. ציפיות גבוהות. כל צד נושא את הצדק שלו. השאלה היא מה אנחנו רוצים להשיג – ניצחון בנקודות? החזר של הוצאות המשפט?

ואני אומר לכם: חלק מהדברים החמורים שקרו מההפסקה האטית עד תום כל התהליכים, עם כל הגורמים באזור הזה, הוא מחוסר ניסיון. אני אומר: על חוסר ניסיון אפשר לסלוח. חלק הוא מטיפשות, ועל טיפשות יסלח לכם האלוהים. אבל חלק זה משוויון נפש, לנוכח גוויעת התהליך, ועל כך אף אחד לא יסלח לכם, כי כשאין שלום אין בעיות, אין הפרות, כי הרי אין הסכמים, וכשאינן הסכמים אף אחד לא מפר אותם. ואני מרגיש את הגעגועים אצלכם. מלחמה כל עשר שנים, מעלות, מינכן, כביש החוף, אינתיפאדה. כל כך היה טוב כאן, עד שאיזו חבורה של תימהונים הלכו ועשו שלום, עשו הסכמים, יש הפרות, ויש על מה לתקוף. כל כך היה נעים.

אני אומר לכם, במשך שנות דור כל אחד מאתנו סחב את כאבי הבטן שלנו – אנחנו והערבים. בקמפ-דייוויד, במדריד, באוסלו, נעשה מאמץ לנשך שפתיים, לא להגיע לצדק היסטורי אלא למצוא פתרון פרגמטי. הרי כל כך קל לחזור להאשמות הדו-צדדיות, ותמיד הרי נהיה צודקים והם יהיו צודקים. כולם יהיו צודקים ותהיה אלימות. זו תהיה טעות טראגית לנסות להגיע לצדק הזה שלנו במקום להגיע לפתרון. זאת החלופה האמיתית. לחפש צדק, לראות מי אשם, איפה הוא הפר, איפה אני הפרתי, ללכת לבית-המשפט הבין-לאומי, בשמים – ובינתיים לשלם באלימות הבאה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת ביילין, כאשר אומר צד, שמכירת קרקע בארץ-ישראל ליהודים מהווה עבירה שיש עליה מיתה, ואומרים שזה מכון לערבי, אזרח ישראלי, אני לא חושב שיש פה בעיה שאתה מציג אותה, יש פה בעיה הרבה יותר עמוקה.

יוסף ביילין (העבודה):

אני מסכים אתך בשני הדברים שאתה אומר, חבר הכנסת ריבלין.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

זה לא כל כך פשוט. אתם עושים את הדברים פשוטים.

יוסף ביילין (העבודה):

אם ירשה לי היושב-ראש להשיב לך, אני אומר לך כאן מה הבעיה: אין לי אתך ויכוח. כשאני קם בבוקר ושומע דבר כזה, מאוד לא נעים לי. יותר מזה. אני שומע את זה, אני שומע את זה כמוך. אין לי אתך ויכוח שיש באמת מחלוקות לגבי ההפרות. אני לא עושה את החיים שלי קלים. אני רק אומר, שאם כל מה שאני אעשה זה מאבק על הצדק שלי, אני אמשיך עוד 50 שנה במלחמות כל שמונה, עשר שנים, וברבבות של קורבנות. אני לא מוכן לשלום בכל מחיר; בשום אופן לא. יש מחיר שאותו אני לא מוכן לשלם. אבל אני לא מוכן לצדק בכל מחיר, כי אם כל מה שנעשה כאן זה לא פוליטיקה ולא מדיניות ולא שלום אלא איזה חשבון היסטורי שבו אני ואתה נהיה באותו צדק, אני חושב שבצד הזה שבו נהיה נצטרך להיות עם הרבה שכפ"צים.

אני אומר דבר אחד: מי שחושב שהמצב הנוכחי יישאר, טועה. זאת הבעיה ואולי זה הוויכוח בינינו. יש כאילו שקט. אני רואה את השקט הזה ואני חושש ממנו, כי קיפאון הוא אולי מושג בפיסיקה, הוא לא במדיניות. אם יש קיפאון, יש ואקום; אם יש ואקום, אין הידברות; אם אין הידברות, יש אי-הבנה; אם יש אי-הבנה, יש אלימות. כמעט תמיד. תראו איך נפתחו מלחמות בעבר.

איכשהו אתה לא יודע מאין מגיעה לך איזו כותרת ראשית בעיתון "ידיעות אחרונות" – "הרמטכ"ל: אין לי מספיק כסף למלחמה הבאה בסוריה". אף אחד לא אשם בזה, לא העיתון, לא הרמטכ"ל. איכשהו כבר יש דינמיקה. איכשהו כבר המלים האלה הופכות להיות מלים הגיוניות, סבירות, צפויות, והחלל, הוואקום הזה, הוא שמזמין את המלים האלה.

אני אומר לכם, אילו היתה ממשלה אחראית בישראל, ולעצמי היא לא קיימת, היא היתה עושה הכול כדי לחדש את השיחות. אילו היתה ממשלה אחראית היא היתה מודה על הנכונות של האופוזיציה לסייע. רק ממשלה בלתי אחראית יכולה לצאת בביקורת על מי שמנסה להציל את התהליך שלא יגווע. אף אחד מאתנו לא מציע מחיר יותר זול. לא מוכרים כאן מכונית במחיר זול. הצענו דרך לחדש את השיחות, זה הכול. אני שמח מאוד שהיום הזמינו את שר החוץ לירדן; אולי זה לא מקרה. על זה צריכים להביע ביקורת? זה מוצדק? זה הגיוני? מה, באנו כאן לעשות איזה טרפוד למה שהממשלה עשתה? מה, אנחנו עשינו מה שעשה נתניהו בזמנו, כשהלך לאמריקנים ואמר להם, אל תשלחו חיילים לגולן, כדי שהמהלך לא ילך? פגענו במשהו במדיניות שלכם? החוצפה הזאת להאשים אותנו בטרפוד מהלכים מדיניים שלכם כשאין כלום, ואקום מוחלט, ואנחנו מנסים להציל משהו כי חשובה לנו המדינה הזאת?

אני רוצה לומר את המלים האחרונות שלי בהקשר זה: קראתי חלק מהדוח של מבקרת המדינה, ואני אומר לכם, העסק הזה מתחבר. הדברים שנאמרו שם על מינויים פוליטיים – הרי היו מינויים בעבר, וכל צד מאשים את השני במינויים הפוליטיים שלו. אני קורא את הדברים, ואני אומר לכם: זו לא עליית מדרגה, זו עליית סולם, בין השאר גם באטימות ובבוטות כלפי האנשים המפוטרים. יש איזה חוסר הבנה מינימלי בהתנהגות אנושית. הדברים האלה בעיני אולי יותר חמורים מהרבה דברים אחרים שראיתי בדוח מבקרת המדינה, שהם חמורים כשלעצמם.

איך זה מתחבר לי לנושא המדיני? עשיתי סבב בשבוע האחרון עם הפלשתינים, עם המצרים ועם הירדנים. מיהו אמר שזה גימיק, ואולי באמת זה היה גימיק, אבל זה היה גימיק מעניין בשבילי. המסקנה שלי, שהפתיעה גם אותי, כשניסיתי לבדוק איפה העניין הזה נעצר, על מה בדיוק זה נעצר, למה נקלענו למצב בתוך כמה חודשים שאין כלום, המסקנה שלי: חלק מהעניין הוא בוטות, זלזול והתנשאות של כמה אנשים בתוך המערכת שלנו, שמפקדים בין השאר על קשר עם מנהיגים בעולם הערבי; בוטות כלפיהם.

אני אומר לכם את זה, זה לא ויכוח על מדיניות כרגע. אני אומר לכם, תרשמו את זה לפניכם, תבדקו את זה. ממה ששמעתי, והתחייבתי שלא לחזור על זה ולא אחזור על זה, שמעתי דברים חמורים ביותר שנאמרו על-ידי פקידים ישראלים בכירים כלפי מנהיגות ערבית שכנה. אם יש ויכוח על המדיניות אני יכול להבין. מישהו כן רוצה שלום, מישהו לא רוצה שלום, כולם אולי רוצים שלום.

היו"ר ד' תיכון:

עליך לסיים.

יוסף ביילין (העבודה):

אני מסיים. כל אחד רוצה במחיר אחר, זה לגיטימי. יש כאן ממשלה אחרת, רוצה ללכת במדיניות אנטי-אוסלו; לגיטימי. מה שלא לגיטימי בעיני הוא האיוולת, והאיוולת היא להגיע לקרעים מיותרים ולמשברים מיותרים רק משום שאנשים לא יודעים לדבר איש אל רעהו.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

המאבק הפלשתיני בטרור כתנאי להמשך התהליך המדיני

היו"ר ד' תיכון:

הנושא הבא: המאבק הפלשתיני בטרור כתנאי להמשך התהליך המדיני. יציג את ההצעה חבר הכנסת יורי שטרן. עשר דקות, רבות.

רענן כהן (העבודה):

אני מקווה שתסביר לראש הממשלה מה הוא צריך לעשות.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, כבוד שר המשפטים, אמר יוסי ביילין, שלא צריכים לערוך חשבון מי מפר, מה מפר, כולנו מפירים. בסך הכול צריכים כל פעם למתוח קו מחדש וללכת קדימה. זה אולי נכון

בהתייחס לכמה סעיפים מההסכמים שנחתמו. זה בוודאי לא נכון כאשר מדובר בדבר בסיסי שאיננו אחד הסעיפים הנדונים במשא-ומתן אלא אחד התנאים הבסיסיים לקיום המשא-ומתן: התחייבויות הצד הפלשתיני להיאבק בטרור, לפרוק מנשקם את הארגונים הטרוריסטיים, לגמור עם התשתית שיש להם, להפסיק להיות ערי מקלט עבור המרצחים, לשפוט אותם, אם לא להסגיר לישראל, שזו סוגיה בעייתית, אבל – לפחות לשפוט אותם משפט אמת וכדומה.

כאשר הפלשתינים ואתם, לצערי הרב, גם לא מעט פוליטיקאים ישראלים – ואתם, וזה לא פלא, כי אם בארץ אומרים כך, אז גם מנהיגי אומות העולם אומרים לנו, שכדאי לעשות מחוות וכדאי ללכת קדימה, וכדאי שוב ושוב לדון במה שהפלשתינים צריכים לעשות בנושא של מאבק בטרור – יוצרים עבורנו מצב שסופו בלתי נמנע: הפסקת תהליך השלום.

מי שבאמת ובתמים דואג לעתיד תהליך השלום, רוצה שנגיע לפשרה, שנגיע להסכמים קבילים ויציבים, צריך לדרוש בראש ובראשונה מילוי התחייבויות אלה של הצד הפלשתיני. כי הרי אם אנחנו כל פעם מוכנים להתחיל מחדש וכל פעם לדון מחדש בסעיפים אלה, וכל פעם לעשות עוד ועוד מחוות, אנחנו בזה מוכיחים לצד שכנגד, שאין לו עניין אמיתי, שלא צריך להיות לו עניין אמיתי, שלא יכול להיות לו היגיון בהפסקת הטרור, כי הרי הטרור הופך להיות הכלי הכי יעיל במשא-ומתן.

היגיון פשוט אומר לנו, שאם גם עכשיו, בסיבוב החדש של השיחות, אנחנו מתחילים במחוות, נכנסים שוב לדיונים, מחדשים את התהליך, כפי שהציע חבר הכנסת יוסי ביילין, בכל מחיר, הרי אנחנו מחדשים אותו במחיר הכי גבוה שאפשר – במחיר של קבלת תנאי טרור, שהם מרשם להפסקת התהליך בסוף.

לכן אני מציע, ואני קורא לחברי האופוזיציה – שוב, אני מתייחס כאן לדברים של קודמי, שאמר שלממשלה כדאי לדעת שהאופוזיציה יכולה לסייע לה – אני בעד זה; אני חושב שברגעים כמו שאנחנו עוברים עכשיו, יש מקום לפעולה מתואמת מתוך קונסנסוס בכמה סעיפים חיוניים שרוב – לפחות המפלגות הציוניות – יסכימו לגביהם. איך באמת יכולה האופוזיציה לסייע, או איך היא יכולה הקואליציה לסייע לאופוזיציה, איך אנחנו כאומה יכולים ללכת יחד אם לא בסעיף הזה שבו אין ויכוח. הרי גם יוסי שריד וגם יוסי ביילין וגם משה שחל ומי שלא יהיה מההרכב הקודם של הממשלה לא יגיד שזה לא נכון, לא יגיד שאלה לא היו סעיפים ברורים בהסכמי אוסלו, סעיפים בסיסיים. אם לא נלך בזה יחד, אם לא נדרוש יחד הן מן הצד הפלשתיני והן מן העולם הסובב אותנו את מילוי הסעיפים האלה של המאבק בטרור, אבודים אנחנו. אנחנו מול העולם כולו – – –

יוסי שריד (מרצ):

ומה הממשלה – – –

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

אנחנו מול העולם כולו נכנסים לבדידות מחודשת, לא מפני שבאמת הפכנו שוב להיות מפירי הסכמים, אויבי שלום והכול. לא. מפני שאנחנו לא יודעים שהעולם השתנה לטובתנו, שיש בו הרבה מאוד מדינות שמוכנות לשמוע גם את דעתנו ולתמוך בה, אם נסביר אותה נכון. אנחנו נמנעים מלהסביר את

הדברים החיוניים ביותר לקיומנו, בין היתר, משום שהאופוזיציה לא מוכנה להגדיר יחד את הסעיפים האלה של ההסכמה הלאומית הרחבה הקיימת.

נמצא כאן מיקי איתן, שהוא אומנם מדבר בשעה שהוא צריך לשבת במקום – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת איתן, הוא מדבר אליך.

יורי שטח (ישראל בעלייה):

נמצא כאן מיקי איתן, היה כאן יוסי ביילין, הם הכינו מסמך משותף שיש בו סעיפים שמהווים הסכמה מינימלית. אני אישית לא כל כך מקבל חלק ממנה, אבל זאת הסכמה בסיסית של החוגים הרחבים ביותר בציבור הישראלי לגבי מה שאנחנו צריכים לדרוש, על מה אנחנו צריכים לעמוד, איפה הקווים האדומים המינימליים שלנו, איפה הבסיס המוסכם ביותר של הבטחת קיומנו לעתיד. האם במסמך הזה לא כתוב באופן ברור הקטע שמתייחס למחויבות פלשתינית הכתובה בכל ההסכמים והמחודשת בהסכמי חברון להיאבק בטרור? למה אנחנו לא פועלים מתוך הקונסנסוס הזה? למה האופוזיציה לא מושיטה יד לפעולה משותפת בזירה הבין-לאומית, לא בשביל להסביר ולהצדיק את מדיניות הממשלה שהיא לא מסכימה אתה, אלא בשביל להסביר את הדברים המהותיים ביותר, העקרוניים ביותר, הפשוטים ביותר והמוסכמים ביותר בנוגע לעצם הבטחת הקיום של המדינה היהודית והעם היהודי בשטח ארץ-ישראל?

אני חושב שזו צריכה להיות האג'נדה הלאומית, זו צריכה להיות הפעולה המשותפת של הממשלה והאופוזיציה, ואני מציע שהדבר יידון בוועדת החוץ והביטחון.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להעיר הערה.

היו"ר ד' תיכון:

בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש ממך להסתכל על ספסלי מפלגת העבודה. הם גייסו 30 חתימות על מנת לכנס כנס פגרה מיוחד. הם אינם פה. הם מבזים את הכנסת. כל הדיונים האלה יכלו להיערך גם בעוד שבועיים. לא צריך היה לכנס במיוחד את הכנסת על-ידי 30 חתימות.

אורי אור (העבודה):

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

השאירו כאן אדם אחד, צדיק לרפואה, שגם הוא לא יושב. זו פשוט שערורייה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת גולדשמידט, הוא אמר את הדברים שלו. הוא אמר אותם דברים לפני שבוע בכנס המיוחד.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, בכנס הזה יש ארבע הצעות לסדר-היום של הליכוד.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אורון, אל תאלץ אותי לומר לך למה הכנסת מתכנסת.

אלי גולדשמידט (העבודה):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

אני מבקש ממך, חבר הכנסת גולדשמידט, עשה אתי טובה, כי אני אצטרך להתערב.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אם יש לך מה לומר – תאמר.

היו"ר ד' תיכון:

אני לא אומר. חבר הכנסת גולדשמידט, בבקשה. אבל בקיצור.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

לפחות שיכבדו את החתימות שלהם.

חיים אורון (מרצ):

הם באים לשמוע את עצמם, אבל — — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אורון, אל תקפוץ. הרי שנינו יודעים למה מתכנס הכנס הזה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, קודם כול, אני מסכים עם חברי חבר הכנסת מיקי איתן שהתמונה לא יפה.

היו"ר ד' תיכון:

נכון.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אבל אני לא מוכן שהתמונה הזאת תהיה רק לחצי הזה של הבית. גם הליכוד הגיש הצעות, גם בכנס הקודם – – –

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

כתגובה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

מה זה "כתגובה"?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — —

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת בויים, אני רוצה לסיים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

כולם ידברו, אין בעיה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת גולדשמידט, אני מייד סוגר את המושב המיוחד הזה. אם תמשיכו כך, אני סוגר את המושב המיוחד הזה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, לא ייתכן שיינתן ליושב-ראש הקואליציה לומר דברים ולא תהיה תגובה. 30 חתימות הוגשו גם על-ידי אנשי הקואליציה, גם בכנס הזה, גם בכנס שהיה בשבוע שעבר וגם בכנס שהיה לפני הפסח. גם אז וגם היום הליכוד מופיע כאן פחות מאשר אנחנו.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

איפה אתם?

אלי גולדשמידט (העבודה):

דבר שני. חבר הכנסת מיקי איתן, את התרגיל להגיש 30 חתימות ולהביא לכאן חמישה חברי כנסת, אתם לימדתם אותנו במשך ארבע שנים, כשאנחנו היינו בשלטון. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת גולדשמידט, עם יד על הלב, אני יושב-ראש הכנסת ואסור לי להתערב, אבל – שלוש נקודות.

החלטת האו"ם בעניין הבנייה בהר-חומה

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, בבקשה. הצעה בנושא: החלטת האו"ם בעניין הבנייה בהר-חומה. בבקשה, עשר דקות.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בראשית דברי אני רוצה להצטרף לדברים החמים והחשובים שאמר חבר הכנסת שבח וייס לרגל המועד 8 במאי, יום הניצחון על גרמניה הנאצית. אני חושבת שאבטא את רצון כולנו בכך שאשלח מכאן ברכה לוותיקי המלחמה, לפרטיזנים, למורדי הגטאות, לילדי השואה, לכל אלה שחיים בינינו ועברו את התופת הנוראה ההיא.

אבל, ביום זה אנחנו צריכים גם לזכור את התהילה שאנחנו חשים ולשלוח את התודה והברכה שאנחנו חשים לכל מי שלחמו בשורות הצבא הסובייטי ובשורות הצבאות של בעלות הברית – –

היו"ר ד' תיכון:

זאת נעשה ב-19 במאי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

– – והכניעו את הצבא הנאצי ואת מכונת מלחמה ההיטלראית.

היו"ר ד' תיכון:

את מדינות הציר.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אני רוצה לומר, שביום כזה, ב-8 במאי, אנחנו חוזרים וחווים את הממדים ואת הזוועות של רצח העם במלחמת העולם השנייה, תופעה יחידה במינה בהיסטוריה האנושית, שכולנו מקווים שלעולם לא תחזור. אבל כאשר אנחנו מדברים על הלקחים של המלחמה הנוראה ההיא שהיתה, 52 שנה לאחר התבוסה של גרמניה הנאצית, אנחנו צריכים לזכור גם לקחים אחרים. ביום כזה אני מרגישה חובה לומר, שיש לא מעט מקרים בהיסטוריה שלא מגיעים לזוועות ההן, אבל יש בהם משום לקח דומה, של שימוש של מנהיגים במושגים לאומניים, במושגים שבאים להצדיק דריסה של עם אחר, כיבוש של עם אחר, מה שמוביל לאסונות נוראיים.

אני חושבת, שהמושג הנורא של מרחב מחיה, כאשר הוא נעשה באיזה מקום בעולם, כאשר מנסים לטעון שלעם אחד יש זכויות לאומיות ולעמים אחרים אין זכויות לאומיות, או כאשר רומסים את חופש הביטוי ואת זכויות האזרח בשם, כביכול, אחדות לאומית – ושמענו פה היום חבר כנסת שהציע לאופוזיציה לשתוק בשם האחדות הלאומית – אני חושבת שאנחנו מגיעים למצבים חמורים ביותר, גם מבחינת הדמוקרטיה וגם מבחינת האינטרסים הלאומיים. כל מי שחושב, שאם הוא יהיה לאומן יותר ויהיה קיצוני יותר בהתייחסות מבזה כלפי העמים האחרים, הוא יוכיח להם והוא יראה להם, שאנחנו הכי חזקים ואנחנו מצפצפים על הסכמים, ואנחנו מצפצפים עליהם ועל הרצונות שלהם – אם הוא חושב שכך הוא יבטיח את הביטחון שלנו, הוא טועה מאוד. כדאי שכולנו נלמד את הלקחים האלה מההיסטוריה.

אני חושבת, שבמשרד ראש הממשלה לא הרימו כוסית כאשר הסתבר שמיקרונזיה בידנו. אני חושבת, שאפילו במשרד ראש הממשלה הבינו, שישראל, לאחר הדיון בעצרת הכללית המיוחדת של

האו"ם, מצטיירת בעיני אומות העולם כמדינה מצורעת, כמדינה שלא מתחברים אתה, כמדינה שמתרחקים ממנה, גם כשמיקרונזיה התנגדה להצעת ההחלטה של עצרת האו"ם.

אני שואלת את עצמי, איך הגענו למצב הזה, ואני שואלת את עצמי, איך ממשלה אחראית במדינת ישראל – אם יש ממשלה אחראית במדינת ישראל – יכולה לשבת בשקט ולהמשיך ולבטא בהופעות פומביות מין זחיות דעת שלא מן העולם הזה, כאילו מצבנו מעולם לא היה טוב יותר, כאילו הכול נפלא; יש כמה בעיות קטנטנות פה ושם, ואנחנו נפתור אותן. זה המצב? אחד ההישגים הגדולים של התהליך המדיני היה, שישראל חידשה יחסים דיפלומטיים עם מדינות רבות, שישראל קשרה קשרים עם מדינות שלא היו לה אתן קודם קשרים, שישראל יצרה שיח עם המדינות השכנות, והנה כל זה נעלם במשך פחות משנה לכהונתה של הממשלה הנוכחית.

אני חושבת, שמה שקורה ביחסים שלנו עם ארצות העולם, ובמיוחד ביחסים עם הפלשתינים, עם ירדן ועם מצרים, הוא מחיר כבד לתענועים של ראש הממשלה נתניהו ולמדיניות ההרסנית שלו, של הבנייה בהר-חומה, של הרחבת ההתנחלויות וסלילת הכבישים העוקפים, ההשתלטות על בתיים בירושלים המזרחית; ועוד היד מונפת לכיוון הרס התהליך.

הרי הדברים ברורים מאוד. ממשלת נתניהו לא מחדשת את השיחות עם הפלשתינים כי היא יודעת ששיחות לא עולות בקנה אחד עם התנחלויות, עם הר-חומה, עם צפצוף ארוך על כל מה שכתוב בהסכמים. אנחנו מדברים היום על החלטה אסטרטגית של ראש הממשלה, לא על איזו מעידה, לא על איזו אי-הבנה, החלטה אסטרטגית לחסל את התהליך המדיני ולהוביל אותנו לעימות. עימות פירושו מלחמה, ולכן אנחנו מדברים על סכנה איומה, לא לאיזה תהליך פורמלי אלא לעתידם של שני העמים, הישראלי והפלשתיני, שגורלם שזור זה בזה. אין גורל אחד להם וגורל אחד לנו. אם להם יהיה רע, בסופו של דבר גם לנו יהיה רע. התהליך המדיני הוא לא טובה שאנחנו עושים להם, זו טובה שאנחנו עושים קודם כול לעצמנו.

אם בעוד שנה נציין את יובל קיומה והכרזתה של מדינת ישראל, האם לא מגיע לעם בישראל, לאמהות, לאבות ולילדים, שנגיע לתאריך הזה, יובל להקמתה של מדינת ישראל, עם שלום עם כל השכנים? מגיע לנו, מגיע לנו, אבל אי-אפשר לעשות זאת כאשר מעדיפים את הבנייה בהר-חומה על שלום, כאשר מעדיפים את הרחבת התנחלות יצהר או התנחלות אחרת על שלום, כאשר רוצים להמשיך ולחיות על חרב.

לכן, ממשלת נתניהו, שלא אחת מדברת על חוסן לאומי, היא בפועל ממשלה של אסון לאומי. אנחנו מזהירים ומתריעים על כך שהממשלה הזאת תוביל אותנו – לא לביטחון, כפי שהיא הבטיחה, אלא לחוסר ביטחון; לא לעתיד של שלום עם השכנים אלא לעתיד של עימות עם השכנים.

הממשלה בראשות נתניהו מנותקת מהציבור.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

בכל פעם שהולכים לבחירות אתם שוב מתבדים. את מנותקת מהציבור. את מנותקת.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת מיקי איתן, שכאשר ראש הממשלה הבטיח בבחירות שלום בטוח, אנשים הצביעו כי הם רוצים שלום. גם היום, לפי כל הסקרים, רוב הציבור במדינת ישראל רוצה בהמשך התהליך המדיני. הוא לא רוצה בנתק הזה, הוא רוצה בחידוש השיחות. למעלה ממחצית הציבור הישראלי תומך בהקמת מדינה פלשתינית, בין שהוא רוצה זאת ובין שהוא אומר – זה ממילא יבוא בסופו של התהליך.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אבל לא על חשבון הביטחון של ישראל.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

הציבור בישראל איננו מטומטם, הוא יודע שהביטחון מבוסס על שלום, שלום מבוסס על הכרה הדדית, והכרה הדדית מביאה לכך, שבצדה של ישראל תקום מדינה פלשתינית, שכבר היום נמצאת בשלבי ההקמה שלה, עם המוסדות שכבר הוקמו.

נתניהו היום עושה מעשה שרוב הציבור בישראל לא רוצה בו. רוב הציבור בישראל רוצה שנתניהו ידבר עם ערפאת, ולא שהוא יאיים עליו. רוב הציבור בישראל רוצה הסדר פוליטי יציב, ואין הסדר פוליטי יציב.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

רוב הציבור בישראל רוצה שאת תישארי באופוזיציה, זה מה שהרוב רוצה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

כאשר אנחנו ממשיכים לשלוט – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

הרוב רוצה שאת והעבודה תהיו באופוזיציה, זה מה שהציבור רוצה, והוא הביע את זה בבחירות.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

כאשר מנצלים נושאים שהם שוליים, בסופו של דבר – לא הנושא המרכזי הזה – ויוצרים כביכול אחדות, זה אולי נותן כמה נקודות. כאשר מופיעים באופן דמגוגי ואומרים, התקשורת אשמה בכול, ומסיתים את האנשים נגד התקשורת או נגד בית-המשפט העליון ומוצאים כל מיני אשמים לבעיות שלנו – זו הצלחה רגעית, חבר הכנסת מיכאל איתן. אם הממשלה הזאת לא תוביל לשלום, לא תוביל, בסופו של התהליך, להקמת מדינה פלשתינית, לפתרון מוסכם בנושא ירושלים ובכל השאלות שיש הסכמה שצריך לפתור אותן, לרבות שאלת הפליטים וכל השאלות האלה – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

ביטחון לישראל, שמעת פעם על המלה הזאת?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

כן. הבעיה היא מי ידאג לביטחונם ולשלומם של שני העמים.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

שמעת על המלה ביטחון, או שזה לא מעניין אותך?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

לכן, אין פתרון צבאי לסכסוך בינינו לבין הפלשתינים, ושום ברית, לא עם טורקיה ולא עם אף אחד אחר, לא תפתור את הבעיה הזאת. תודה רבה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

זו כל הפואנטה, הברית עם טורקיה מאוד כואבת.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אנחנו עוד צריכים לעזור להם עם הכור, זה ממש נהדר, זה יעזור לביטחוננו.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

הודעה לסגן מזכיר הכנסת.

סגן מזכיר הכנסת ד' לב:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי הונחה היום על שולחן הכנסת, לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה, הצעת חוק התקנים (תיקון מס' 5), התשנ"ז-1997. תודה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

— — — רק מדינה פלשתינית, מדינת ישראל בכלל לא מעניינת אותך, זה לא בראש שלך.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מי שבונה בהר-חומה לא חושב על ביטחון.

חילול שבת וחג בהכנות לחגיגות המימונה

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, חבר הכנסת שמואל הלפרט מציג את ההצעה הבאה: חילול שבת וחג בהכנות לחגיגות המימונה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, מי משיב על ההצעה הזאת? שולחן הממשלה ריק. האם יש מישהו מהשרים — —

היו"ר ד' תיכון:

עד לפני כמה דקות היה, הוא כנראה יצא למקום חשוב.

חברת הכנסת גוז'נסקי, עצמתי את העיניים ושאלתי את עצמי, האם לא חזרנו לימי וילנר? אותם נאומים היו היום מכל הצדדים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

היו אז גם נאומים טובים.

היו"ר ד' תיכון:

כן, אני לא אומר שלא, אבל חזרנו אחורה.

בבקשה, חבר הכנסת הלפרט.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בפרשת השבוע, פרשת קדושים, כאשר נקהלים כל עדת ישראל, כתוב: "ואת שבתתי תשמרו". אני רוצה לזעוק מעל במת הכנסת את זעקת השבת הנרמסת והמחוללת בראש כל חוצות, השבת, שהיא אות בין הקדוש-ברוך-הוא ובין בני ישראל, "ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם" כתוב בתורה. זו השבת שעם ישראל מסר את נפשו בכל הדורות על שמירתה.

כמי שבא ממדינה קומוניסטית, שם הכריחו יהודים לחלל שבת כי אחרת היו מפסידיים את מקום פרנסתם, ראיתי במו עיני יהודים שהעדיפו חרפת רעב שלהם ושל ילדיהם אך שמרו במסירות נפש על קדושת השבת. אין ספק שעל-ידי שמירת השבת אז ובכל הדורות שמר העם היהודי על ייחודו, צביונו ונצחיותו.

לכן כל כך כואב הלב ושותת הדם על שדווקא כאן, בארץ-ישראל, פלטרין של מלך, תחת שלטון יהודי, השבת נרמסת בריש גלי על-ידי אינטרסנטים רודפי בצע ושנאה פתולוגית לתורת השם ולערכי הנצח של העם היהודי. צר לי לומר, שמדובר כאן בצרות עין ובשנאה כלפי כל דבר שיש בו זיקה דתית, באופן אוטומטי, בלי לבדוק אפילו עניינית האם הדבר מפריע להם.

כביש בר-אילן הוא רק אחת הדוגמאות לכך. 99% מהמתגוררים בו הם יהודים דתיים, יש כביש אלטרנטיבי, ועיריית ירושלים וועדה ציבורית – ועדת-שטורם – החליטו שיש לסגור את הכביש בשבת.

כאשר שר התחבורה פנה בקריאה מעל דפי העיתונות לכל אלה שמתגוררים ברחוב בר-אילן ורוצים לנסוע בשבת שיגישו את התנגדותם, פנו מספר זעום ביותר של תושבים, בודדים.

אך כל זה אינו אומר דבר לכמה פוליטיקאים, שכנראה לא מסוגלים להתבלט בפעילותם הפרלמנטרית ולכן הם מחפשים כותרות על-ידי שנאתם לשבת ולדת ישראל. שהרי אחרת איך אפשר להסביר שרחוב דיזנגוף בתל-אביב הופך מדי שבת למדרחוב, ורחובות ראשיים בנתניה ובחיפה נסגרים בשבת, ודווקא את רחוב בר-אילן אי-אפשר לסגור?

אדוני היושב-ראש, בתל-אביב, העיר העברית הראשונה במדינה, בעת ייסודה הביא ד"ר בוגרשוב להחלטה של העירייה בשנת התרפ"ג: "בשטח עיריית תל-אביב יום מנוחה הוא יום השבת על-פי דת ישראל, ואסור למישהו להפריע את מנוחת השבת בפרהסיה". עשר שנים לאחר מכן, בשנת התרצ"ג, הכריז ראש העירייה מר מאיר דיזנגוף: "זכור כי השבת היא אות סולידריות לאומי שלנו, הנפלאה ביותר מדור לדור, וכל הפוגע בה – באחדות ישראל הוא פוגע".

ואילו היום, למרבה הכאב והצער, השבת נרמסת ומתחללת בראש כל חוצות, בתי-עסק פתוחים, חניונים פועלים וגובים כסף, העירייה מפעילה את כל המועדונים ומרכזי הביילוי בשבת כבימות החול. הדברים הגיעו לידי כך שמכריחים יהודי דתי שהשקיע מאות מיליוני דולרים מכספו לחלל את השבת – – –

היו"ר ד' תיכון:

מי מכריח?

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

העירייה, אחרת מאי"מים עליו בסנקציות.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אם הוא יסגור, לא יאפשרו לו בנייה.

היו"ר ד' תיכון:

אתה יודע, היא לא יכולה להכריח.

רפאל פנחסי (ש"ס):

ממלא-מקום ראש העיר אמר את זה, הוא מאיים בסנקציות.

היו"ר ד' תיכון:

"אמר", אמר הרבה דברים, אבל אתה יודע שאי-אפשר להכריח אותו, הוא חבר שלך, הוא אומר לך.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

ינקטו נגדו סנקציות, אדוני היושב-ראש. ממלא-מקום ראש העיר אמר, שאם הוא לא יפתח את הקניון בשבת, הוא יטיל סנקציות נגדו.

היו"ר ד' תיכון:

איזה סנקציות?

משה גפני (יהדות התורה):

הוא אמר שהוא לא יאפשר לו – – – "אפריקה-ישראל".

רפאל פנחסי (ש"ס):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת פנחסי, אתה הרי אדם רציני.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

על ראש עיריית תל-אביב לדעת ולזכור – –

משה גפני (יהדות התורה):

נכון הדבר, יש משטרה שצריכה לטפל בו.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

— – שדב תבורי, ראש עיריית פתח-תקווה לשעבר, חשב שיבסס את מעמדו על-ידי חילול שבת בפתיחת בית-קולנוע "היכל" בשבת, אך בסופו של דבר הוא הפך לראש עירייה לשעבר. אם ראש עיריית תל-אביב גם אינו רוצה בתואר "לשעבר", עליו להפסיק את חילולי השבת בעיר.

חברי הכנסת, חגיגות המימונה גורמות בכל שנה, במיוחד השנה, לחילולי שבת וחג המוניים. באשדוד הוקם מרכז מסחרי למימונה ברחוב הים, שהיו אמורים לחנוך את פתיחתו לקראת חגיגת המימונה ובו התקיימה החגיגה המרכזית בהשתתפות ראש הממשלה. כדי להשלים את הבניין עבדו בו עשרות פועלים בשבת לפני המימונה ובחג שביעי של פסח. עובדי הפיקוח העירוני והמוקד העירוני כבר היו נוכחים במקום בחג משעה 15:00, וכל זאת כאשר האירוע ממומן על-ידי משרדי הממשלה כמו הדתות והחינוך ועוד גופים ממשלתיים, עירוניים וציבוריים.

הראשון לציון, הגאון רבי אליהו בקשי-דורון, שעמד להשתתף בחגיגות, החרים את האירוע בגלל ההכנות שנעשו תוך חילול שבת וחג.

אדוני היושב-ראש, לא יעלה על הדעת שגורמים ממשלתיים ועירוניים ייתנו יד לחילול שבת וחג לצורך קיום מנהג המימונה, חשוב ככל שיהיה.

חברי הכנסת, גם בשבת הקרובה קיים חשש רציני לחילול שבת המוני בכל רחבי הארץ, בפרט ברחבת הכותל המערבי, בגלל ההכנות ליום הזיכרון. אני פונה אל ראש הממשלה, אל שרי הביטחון והמשטרה, לתת הוראות חד-משמעיות, שלא ייערכו בכל אזור הכותל המערבי ובכל רחבי הארץ עבודות הכרוכות בחילול שבת לצורך אירועי יום הזיכרון.

ולסיום, לאחרונה התפרסם, כי במסגרת מדיניות ההפרטה מתכוונת הממשלה למכור את חברת "אל על". יש שאלה נפרדת, האם הממשלה בכלל צריכה להפריט את חברת "אל על", המוביל הלאומי היחיד של מדינת ישראל. והנה, לצערי הרב, אמר מנהל לשכת ראש הממשלה, מר משה ליאון, שהממשלה לא תוכל להתנות את השבתת טיסות "אל על" בשבת אחרי ההפרטה. ברצוני לומר לכל הגורמים העוסקים בנושא ההפרטה, שלא יעלה על הדעת שממשלה שקמה בתמיכת הציבור הדתי תגרום לחילול שבת בכל רחבי העולם.

רצוני לומר לראש הממשלה, שבעבר נפלו ממשלות בגלל חילול שבת, ואם ראש הממשלה מעוניין בהמשך קיומה של הממשלה, עליו לתת הוראה חד-משמעית, שחברת "אל על" לא תטוס בשבת בשום קונסטלציה ובשום מצב.

חברי הכנסת, שמירת השבת היא בנפשנו. חז"ל אומרים: "לא חרבה ירושלים אלא בגלל שחיללו בה את השבת", ולהיפך כתוב: "אם משמרים ישראל שבת אחת כהלכתה – הם נגאלין". תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

דוח מבקר המדינה

היו"ר ד' תיכון:

דוח מבקר המדינה. יציג את ההצעה חבר הכנסת ראובן ריבלין.

אופיר פינס-פז (העבודה):

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

טול קורה מבין עיניך.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אורון, לאן אתה הולך?

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ד' תיכון:

בוא, תשב.

חיים אורון (מרצ):

--- יושב.

קריאות:

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אל תאיים, אל תאיים.

קריאות:

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש ---

היו"ר ד' תיכון:

רבותי.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, בדרך כלל, כאשר אני עולה על הבמה, מאגפי השמאל מתחילים לזרוק לעברי כל מיני קריאות כיוון, עצות ואזהרות מרומזות. אני יודע כמה הם דואגים בגלל אותו עניין שאנחנו מבקשים להעלות על סדר-היום.

אדוני היושב-ראש, אתמול הוגש דוח מבקרת המדינה לשנת 1996/97, דוח שכולל ---

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

דוח מבקר המדינה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

מבקר – בכל מקום, לפי פקודת הפרשנות, אבל הייתי מבקש לעסוק ברצינות בעניין זה. הדוח מתייחס לפעולותיהן של שתי ממשלות, ושמעתי הבוקר שבמפלגת העבודה היתה זעקה גדולה, והוחלט, בהחלטה בעלת משמעות דרמטית רבה, שיש לבקש מייד את הקדמת הבחירות – חוק פיזור הכנסת – מן הטעם הפשוט, שדוח מבקר המדינה קבע דברים כאלה, שאין דבר אחר לעשותו אלא לפנות מייד לציבור, לעם – ללכת לבחירות, כי המעשים שנעשו על-ידי הממשלה הזאת לא היו כמותם.

אורי אור (העבודה):

זה לא בגלל הדוח.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

טלו קורות מבין עיניכם, יקירי, טלו קורות. לכל היותר, מבקרת המדינה אמרה אתמול על שתי הממשלות שהיא מבקרת באותה שנה, חבר הכנסת פינס – כולם היו בני, כולם ישבו ויושבים על תנאי.

אבל, לפני שנראה מה אומרת מבקרת המדינה, ויש כמה דברים שהיא לא מבינה, כי בכל זאת יש הבדל בין ממשלת שמאל לממשלת ימין, כי ממשלת שמאל, כל דבר שהיא עושה הוא שיקול דעת, הם יודעים יותר טוב מה הציבור צריך; הם איכותיים, הם אנשים מלומדים, הם אנשים שיכולים לומר לנו מה אנחנו צריכים. לעומת זאת, אומרת מבקרת המדינה, שהופר עקרון השוויון המבוסס, שהוא בסיס לכל נוהל במשרד ממשלתי. אבל, דעו לכם, ממשלות לפעמים מתחלפות, כי הכמות במדינה דמוקרטית היא הקובעת, מספר הקולות הנקובים, ואז השלטון עובר, וכאשר מעדיפים דבר על דבר, וזה בממשלת שמאל, מובן שההעדפה היא מתוך שיקול דעת, מתוך הבנה, מתוך ידיעת מה שהציבור לא יודע, שזה טוב יותר. אבל כשזה בא אלינו – פה יש איזו פראות פוליטית ומעשים פליליים.

אבל, לפני כל דבר ולפני שניכנס לפרטי הדוח שבעטיו מבקשת בחוצפה מפלגת העבודה ללכת אל העם, אני רוצה לומר לכם דבר אחד. הדוח, בעיקרו, אומר לעם ישראל, שהצבא לא מוכן. צבא-הגנה לישראל אינו מוכן. שמעתי את שר הביטחון שלנו, של ממשלת הליכוד, לוחם ישראל כמו רבים מחבריהם, מחברינו, יצחק מרדכי, החושב כאילו הדוח בא ומכוון אליו חצים. נכון, הוא מכוון גם אלינו חצים, לאמור: אתם צריכים לתקן כל מה שנעשה בשנים שקדמו, שהביאו לידי מצב שצה"ל לא מוכן, וזאת אחריות של כולנו ככנסת, ימין ושמאל, ספסלים מרכזיים וספסלים קיצוניים; כולנו מחויבים, מייד, לקרוא ולשפר את כל הטעון שיפור בכל הקשור למערכות צה"ל. אנחנו מדברים על איזה דברים

שמהווים פגיעה באמות מידה, במוסר, בנהלים, אבל בעיקר אנחנו צריכים לבוא ולומר: יש לזכור ארבע שנים שבהן הבאתם אותנו למסלול המוליך אותנו לשלום מלא, למזרח תיכון חדש, המביא אותנו למצב שמבקרת המדינה קובעת בצורה הברורה ביותר, שצה"ל אינו מוכן. עניין זה צריך להדליק אצלנו אור אדום.

נעבור לאותם דברים שבעטיים אתם מבקשים להחליף את השלטון, שבעטיים אתם אומרים – ציבור נכבד שם בבית, הם אומרים, שאנחנו מושחתים. הם, כאשר קנו שלטון בכסף לפי דוח ביקורת המדינה, לפי מה שמבקרת המדינה אמרה – זה היה למענכם. פירוש של דבר, לקנות חבר כנסת או לקנות שלטון בהסתדרות – הדבר מותר, כי זה לטובת המדינה. כי אם נחתום על הסכם אוסלו – זה לטובת המדינה. מותר לשחד חבר כנסת. מותר להעביר חבר כנסת ממקום למקום, כי זה לטובת המדינה. הבנתם את זה בבית? זה לטובת המדינה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אתה מדבר על אפרים גור?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אנחנו מדברים – – –

קריאות:

– – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

כולם היו בני. חבר הכנסת גולדשמידט, לצערה של הכנסת, אז עדיין לא ישבת בכנסת – פרשת גור באה כתגובה על פרשת שריר, ורק אדם אחד בכל השמאל כתב לי פתקה באותו זמן, זה אדם וחבר טוב, חבר כנסת מעולה ושר לשעבר, שר חינוך שיש עליו ביקורת קשה מאוד בדוח הזה. חבר הכנסת אמנון רובינשטיין היה היחיד שכתב בפתק והביא אותו לידיעת הציבור: אני לא אצביע ולא אתן יד להעברת שריר לממשלה שאני אתמוך בה. הוא היחיד שאמר זאת לכולכם. אבל כאשר אתם קונים שלטון בכנסת – זאת פוליטיקה, כמובן. מובן שזה דבר מובן מאליו שהוא מותר, משום שהוא לטובת העם – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

– – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אתם באים ואומרים לנו, אתם באים ואומרים למנכ"ל משרד ראש הממשלה – – –

קריאות:

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

קראתי, קראתי. אני קורא את הדוח הזה – – –

קריאות:

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת אור, טול קורה מבין עיניך.

קריאות:

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, תנו לו לדבר. חבר הכנסת אופיר פינס.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת אור, שים לב, הדוח הזה שאתה מראה לי, ושהוא בן 1,200 עמודים, מספר על שוד. שמעת מה זה שוד? שוד הקופה הציבורית. הספר הזה וספרים קודמים מדברים גם על מינויים פוליטיים. עלה רק לפני רגע אחד מטובי בניכם ומטובי בניה של מדינת ישראל, השר לשעבר יוסי ביילין, מועמד מפלגת העבודה לראשות הממשלה, שקיבל דרישת שלום ממבקר המדינה בדוחות קודמים – הייתי אז חבר הוועדה לענייני ביקורת המדינה – שאמרו שבשל היותו סגן שר האוצר הוא דאג למנות פקידי שומה מהמגזר הערבי שהם חברים במפלגת העבודה, כאמצעי להשתלט על המגזר. צא ולמד. זאת אומרת, הדברים שאתם עשיתם ושגם אנחנו לומדים, הם מעשי ידיהם של שחל, של פואד – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

התלמידים עולים על המורים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

קודם כול, אם התלמידים עולים על המורים, מה אתם מטריחים את הציבור ללכת לבחירות חדשות כאשר אתם, כתלמידים, תעלו על המורים, ואנחנו, כתלמידים, עולים עליכם כמורים? אבל צאו ולמדו. אני עד היום לא הבנתי מה כתוב בעיתון "הארץ"; לא הבנתי מה ההבדל בין כמות לאיכות. עכשיו אני מבין. אם, למשל, ההאשמות שמפלגת מרצ מואשמת בהן על-ידי שליחיה במשרדי הממשלה – ואני מוכרח לומר לטובתו של השר לאיכות הסביבה, שהמקום היחיד שבו היתה איכות סביבה שלטונית היה במשרדו. אבל מפלגת מרצ, כמפלגה, שומו שמים. לא הבנתי עד היום, כי, חברים, כולנו יודעים שזה מן הדברים שאינם צריכים ראייה, שמרצ היא המוסר, מרצ היא האליטה. מה שמרצ עושה – – –

קריאות:

— — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני נותן לכם הזדמנות להפעיל את סעיף 88(ז), אני אאפשר לכם לדבר עשר דקות אחרי – – –

היו"ר ד' תיכון:

מאיפה לקחת עשר דקות?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני בכוונה מתבטא כך שתוכלו להשיב ולענות. אני אומר לכם, הציבור רוצה, הוא משתגע, הוא משתוקק לשמוע מה תענו על הדברים שאמרתי.

חיים אורון (מרצ):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

איך כל כך מהר ידעת שהוא יאמר.

חיים אורון (מרצ):

צלחה עלי פעם אחת השכינה — — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הפתעתי אותך.

רבותי, אני השתמשתי בשם המפורש — — —

חן כהן (מרצ):

אתה בטוח שהציבור רוצה לשמוע מה קורה — — —? במשרד ראש הממשלה שולטים על המדינה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת רן כהן, אתה יושב-ראש הוועדה לביקורת המדינה, ובדעת הבריות, ובצדק, אתה אחד האנשים שומרי המוסר, לא רק שומר החותם. באנגליה יש דבר שנקרא זכויות יתר שניתנות למלכה. אצלנו, בדמוקרטיה הישראלית, עד היום לא היו כאלה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

למה ביבי לא יודע את זה? למה חשבונות של 170,000 שקל – – – זה יהיה בדוח הבא.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אתה כבר הולך לדוח הבא, כי את הדוח הזה כבר למדת.

אופיר פינס-פז (העבודה):

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

ודאי. אנחנו לומדים מן העבר, אתם כבר יודעים את העתיד.

. זו THE KING CAN DO NOW WRONG למלכת אנגליה או למלך יש פרוגטיבה שבאנגלית אומרים: אפשרות שלא קיימת בדמוקרטיה כמו שלנו. אבל אני מציע שכל אותם ששוקדים על חוקה בוועדת CAN DO NO החוקה, חוק ומשפט וכל אותם במשרד המשפטים יקבעו כלל חוקתי שיאמר: מרצ, מרצ לא יכולה לעשות דבר שהוא אסור, משום שכל דבר שמרצ עושה והוא אסור, מייד WRONG הופך להיות מותר.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

למשל?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

למשל, אם חלילה ש"ס לוקחת כספים ייחודיים, באותו יום, שומו שמים, מה קורה? הארץ מתהפכת.

אופיר פינס-פז (העבודה):

למה אתה מסית נגד ש"ס? עזוב את ש"ס. תגיד שהליכוד לוקח כספים ייחודיים.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

הליכוד היה רוצה, הוא לא יכול – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הליכוד לוקח את כל הקופה. הליכוד מיסודה של תנועת החרות, מעולם לא חשב שהמפלגה חשובה. תמיד הוא ראה במפלגה אמצעי ולא עיקר. אני חשבתי לתומי, שבאמת משרדי מרצ יתנהלו כמו המשרד לאיכות הסביבה וציינתי זאת.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

מה מרצ עשתה?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אגיד לך את האמת, חבר הכנסת איתן, אני לא יודע מה מרצ עשתה, אבל מבקרת המדינה יודעת מה מרצ עשתה. מבקרת המדינה כותבת על שוד הקופה הגדול. היא מדברת על משרד החינוך, ולצערי הרב רוב הדברים נעשו בתקופתה של השרה לשעבר שולמית אלון, אבל יש גם דרישות שלום לחברי הטוב, השר לשעבר רובינשטיין, שגם הוא היה מאלה שצריך לחתום על אותם דברים. ומה היא כותבת? – "המשרד הפר את כל השוויון המונח בבסיסו של נוהל תמיכות". מבקרת המדינה לא יודעת קודם כל על מה היא מדברת. הם יכולים להפר נוהל תמיכות. הם יודעים יותר טוב מאתנו, הם האיכות, לא הכמות, הכמות לעת עתה עוד לא הכול, אבל הם, האיכות, יודעים בדיוק למי צריך לתת ולמי לא צריך לתת.

יש, למשל, עמותה לחינוך הומניסטי – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

בניגוד לדין, בניגוד לחוק, עבריינים. תקראו את החוק. עבריינים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

בניגוד לחוק, בעבירה על חוק מימון מפלגות, שזו עבירה שכולנו לפעמים נכשלים בה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אתם עבריינים.

ח כהן (מרצ):

סלח לי, אין לך מושג על מה אתה מדבר – – –

חיים אורון (מרצ):

מה שאתם חילקתם בקול תרועה – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני יושב-ראש ועדת הביקורת ואחד החברים המקפידים בעיקר על עניינים שבמוסר בארץ הזאת, מה שאומרת המבקרת במלים פשוטות – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

גם בניגוד למדינה וגם בניגוד לחוק.

ח כהן (מרצ):

חבר הכנסת רובי ריבלין, תגיד מה הסכום שקיבל נוער מרצ, מה הסכום שקיבלה בית"ר ומה הסכום – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

– – –

קריאות:

היו"ר ד' תיכון:

חברי הכנסת, עד כאן. תנו לו להמשיך.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת רן כהן, אתה מבין בחקירות, כי אתה עוסק בזה רבות. אני מבין במשפטים. יאמר לך הפרופסור, שהוא מורם של רבים וגם רבם של רבים, חבר הכנסת רובינשטיין, שכאשר אתה עושה מעשה לא חוקי, בעניין זה לא חשובה הכמות. כשאתה עושה מעשה לא חוקי חשובה האיכות.

במלים פשוטות אומרת המבקרת על אותה עמותת חינוך, על אותו דבר שנקרא ---

רן כהן (מרצ):

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

שמע מה אתם עשיתם, שמע מה היא אומרת.

רן כהן (מרצ):

היא לא אמרה "לא חוקי". אתה אומר דברים לא נכונים.

היו"ר ד' תיכון:

עוד לא נתת לו לצטט.

רן כהן (מרצ):

הוא ציטט.

היו"ר ד' תיכון:

לא, לא. הוא אומר: עכשיו אני עומד לצטט.

אופיר פינס-פז (העבודה):

הוא מדבר כבר חצי שעה.

היו"ר ד' תיכון:

כי אתה לא נותן לו לדבר.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

מתוך חצי שעה שדיברתי, 29 דקות היו האזהרות שהזהרת אותי לפני שעליתי על הבמה.

ח כהן (מרצ):

אני כבר יודע פה כל מלה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אולי אתה יודע לקרוא, אבל אתה לא מבין את הנקרא.

ח כהן (מרצ):

תיכף נראה מי מבין. אדוני היושב-ראש, אחד הדברים החמורים ביותר זה לעוות את הדברים של מבקרת המדינה.

היו"ר ד' תיכון:

אבל דקה וחצי הוא אומר: ואני רוצה לצטט, והוא עוד לא הצליח.

רן כהן (מרצ):

צריך לשמור שלא לעוות את הדברים.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

זה בניגוד לחוק.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת רן כהן, קודם כול, אחד הסימנים לכך שהמבקרת חושבת שמעשים נעשו שלא כדין הוא העברת העניין לחקירת המשטרה. אתה מסכים אתי?

רן כהן (מרצ):

לא.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אתה לא מסכים אתי?

רן כהן (מרצ):

מה עם משרד ראש הממשלה?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

האם המבקרת מעבירה לחקירת המשטרה או ליועץ המשפטי לממשלה דברים שהם חוקיים, על מנת שהיועץ המשפטי יחליט אם יש פרס ישראל או אין פרס ישראל? למה אתם מושכים אותי בדברי? אינני רוצה להיכנס כאן לאנשים פרטיים.

רענן כהן (העבודה):

תגיד, כמה שילמו לך בליכוד כדי שתופיע?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חס וחלילה. מה זה שילמו לי? אתה משלם את שכרי. אצלכם משלמים בעד שנופיע?

רענן כהן (העבודה):

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

כך חשבתי.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רענן כהן, זה לא יאה ולא מתאים. כמה שילמו – לא כאן.

רענן כהן (העבודה):

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

המבקרת מדברת על העברת כספים לפעילות מפלגתית מפורשת, ואומרת שיש כאן עבירה על חוק מימון מפלגות, יש כאן עבירות על חוקי בחירות, יש כאן עבירות שבהן קיבלו עמותות בניגוד לנהלים ובלי שיהיו רואי-חשבון, ולפני שהן התחילו לפעול, ואחרי שהן התפרקו. ויותר מכך, כאשר הן יכולות לקבל 40% עד 50% מהפעילויות שלהן. אדוני השר לשעבר משה שחל, תסביר להם שחקירה משטרתית בדרך כלל לא נעשית על מנת לתת למישהו פרס. בדרך כלל, רחמנא ליצלן, חקירה משטרתית נעשית מפני שיש איזה דברים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

גם החקירה של בר-און?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני לא יכול להתעלם מעובדות. אני יכול רק לומר לך, חבר הכנסת גולדשמידט, שכאשר יש יועץ משפטי, שמלבד היותו חכם משפט, יודע מתי להגיש ומתי לא להגיש תביעה, זה יתרון גדול שלליכוד מעולם לא היה; יתרון גדול שלליכוד מעולם לא היה. אצלנו בליכוד לא יכלו לקרוא ליועץ המשפטי מיקי. אצלנו הוא היה מיכאל, אצלנו הוא היה יוסף, אצלנו הוא לא היה מיקי. לנו לא היו יועצים משפטיים "מיקי".

אורי אור (העבודה):

היה בר-און.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אבל מבקרת המדינה אומרת במפורש בדוח זה, בדברים מפורשים ובדברים שכל בר-בי-רב שקורא אותם מבין, שהיועץ המשפטי לא פעל כפי שהיה צריך לפעול. ואמרה המבקרת אתמול, ליד חבר הכנסת רן כהן: אם יהיה מעשה נוסף כזה עוד הפעם, אבקש מהיועץ המשפטי לחקור, אף שהוא החליט לא לחקור.

לאור האמור לעיל, חברי, ועד אשר יחוקק החוק הקובע שמרצ היא מעל לחוק, ועד אשר החברים במפלגת העבודה יעיינו היטב באותם סעיפים שבהם חבריהם הבכירים מקבלים דרישות שלום – ישמעו אותי אומר להם רק דבר אחד: חברים, מי שהולך עם חמאה על הראש, שלא יסתובב בשמש בלי כובע.

אופיר פינס-פז (העבודה):

תגיד את זה לליברמן.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

כשאתה תדאג לחברים שלך, אני אומר גם לחברים שלי.

ומבקרת המדינה, חברי הכנסת, אמרה לכולנו: כולם היו בני, כולם אצלי יושבים על תנאי. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. רבותי, יש כאן בעיה פרוצדורלית. יש כאן שבע הצעות לסדר-היום. סיעת מרצ מנצלת את סעיף 88(ז) לתקנון הכנסת, שמאפשר לה לקבל – – –

בנימין אלון (מולדת):

זה לא רלוונטי, אדוני היושב-ראש.

משה גפני (יהדות התורה):

מה זה, שימוע?

היו"ר ד' תיכון:

הוא רלוונטי, כי חבר הכנסת ריבלין האשים – – –

בנימין אלון (מולדת):

– – –

צבי הנדל (מפד"ל):

– – –

חיים אורון (מרצ):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אני אתן לשר להשיב, ולאחר מכן יעלה חבר הכנסת רובינשטיין להשיב במשך עשר דקות.
אדוני השר, בבקשה.

משה גפני (יהדות התורה):

היו"ר ד' תיכון:

אני מציע לך לעיין בסעיף.

משה גפני (יהדות התורה):

אני סומך עליך.

היו"ר ד' תיכון:

אין מה לעשות, כזה הוא התקנון.

אופיר פינס-פז (העבודה):

גם מנכ"ל משרד ראש הממשלה מבקש להשיב.

משה שחל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, התקנון אומר – – –

היו"ר ד' תיכון:

תאמין לי, חבר הכנסת שחל, שאני יודע מה הוא אומר. אילו שמעת אותי, היית יודע שאני ענית בדיוק על שאלתך. אדוני השר, בבקשה.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בדרך כלל הנוהג שאימצתי הוא לא להשיב למציעים שאינם נוכחים בעת מתן התשובה, כיוון שהדבר הבסיסי המתחייב מדיון כזה, בייחוד לאור החשיבות והדחיפות שבכינוס הכנס הזה בעת הפגרה, כדי לשמוע מה יש לממשלה לומר על דברי האופוזיציה, הוא שהמציעים יהיו נוכחים, אבל רוב המציעים מן האופוזיציה אינם כאן, נדמה לי אפילו שכולם אינם נמצאים כאן – – –

רפאל פנחסי (ש"ס):

חברת הכנסת תמר גוז'נסקי נמצאת כאן.

שר המשפטים צ' הנגבי:

נכון. אנשי מפלגת העבודה כרגיל אינם כאן. אבל, בכל זאת אינני יכול שלא להתייחס לדבריו של אחד מאנשי האופוזיציה שדיבר כאן, והוא חבר הכנסת יוסי ביילין.

חבר הכנסת יוסי ביילין ניסה לשבץ במהלך מסע הפריימריס שלו שורה של אירועים, ואחד מהם הוא כינוס דחוף של הכנסת בפגרה. הכינוס הזה איננו גורם נזק. אבל מה שעושה מר ביילין במהלך השבועות האחרונים – לשעבד לטובת הפריימריס הפרטיים שלו בתוך מפלגתו מסכת של אירועים מפוברקים, מצוצים מדמיונו, במטרה לשוות לעצמו מעמד של מדינאי רב-ערך, הוא חוצפה. אינני יודע איך חברי מפלגתו עוברים על כך לסדר-היום, אבל זו חוצפה בכל מה שנוגע לכללי המשחק המקובלים במדינה דמוקרטית מתוקנת, במהלך של תקופה מדינית רגישה, שאינני זוכר כמותה כבר הרבה מאוד שנים.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

הם יעברו לסדר הקלפי.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אני מבין שמר יוסי ביילין מבין את מה שיודעים כל הפרשנים וכל הסוקרים, שמערכת הבחירות הפנימיות שהוא מנהל היא על סף קריסה, שהוא איננו מצליח לשדר את המסרים שלו בתוך מפלגתו, שבקרוב מאוד הוא עתיד להיות מובס ומוכה שוק על ירך על-ידי יריביו השונים, ובראשם חבר הכנסת אהוד ברק. והוא החליט, שאת הסחורה שלו, את מרכולתו, הוא איננו מוכר בתוך מפלגתו. הוא עושה פריימריס חיצוניים. הוא מבקש קולות בארמונות ערב, הוא משוטט במסדרונות של שועים ורוזנים ומשיק אתם כוסיות שמפניה, ומנסה לטוות את הרקמה העדינה הזאת של המהלך המדיני, כשהבוחרים שלו מחכים לתשובות שלו על הבעיות המציקות להם, הנוגעות להם בחיים עצמם.

הוא לא נוסע לעמך. חברי מפלגת העבודה הם פועלים, הם ודאי מתמודדים עם קשיים, קשיי יום יום. לא ראיתי אותו מגיע לירוחם, אבל לאבו-מאזן הוא מגיע. לא ראיתי אותו נפגש עם פועלים, שומע את יגונם, מתמודד עם מצוקותיהם, אבל הוא מזמן סוללת שגרירים, גורר אותם ללשכתו כדי לשתף אותם בפריימריס הפרטיים שלו. הוא לא היה באופקים ולא בשדרות, לא בירוחם ולא בקריית-שמונה, אבל אין מנהיג עולמי שהוא לא שיגר לו איזה מזכר המפרט את תוכניותיו המדיניות המרקיעות השחקים.

עמד כאן חבר הכנסת יוסי ביילין ואמר: מה אתם רוצים ממני? בסך הכול מה כוונתי? כוונתי להציל. זה מה שאני רוצה לעשות – להציל את המדינה. חבר הכנסת ביילין, רק לפני כמה חודשים עמדנו במצב שבו עם ישראל היה צריך להחליט מי אלה שיצילו אותו ומי אלה שיפסיקו סוף סוף להציל אותו. מדינה שלמה עמדה במערכת בחירות על יסוד השאלה הזאת: האם המדיניות שיוסי ביילין היה מרוקמיה – תעתועי אוסלו, מדיניות שנוהלה מתחת לאפה של הכנסת הזאת ומתחת לאפה של הממשלה, תוך שהיא מוסתרת על-ידי יוסי ביילין מראש המוסד, מראש אמ"ן, מראש שירות הביטחון הכללי, מהרמטכ"ל, ממרבית השרים, מן הקבינט המדיני-ביטחוני – האם המדיניות הזאת אכן מצילה את המדינה, או שמא יתנערו אזרחי המדינה ויצילונו מידם, מידם של אלה שרוצים כל כך להציל אותנו, תוך חלוקתה של ירושלים, תוך מתן עוצמה חסרת תקדים – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

למה אתה חוזר על השקר הזה?

שר המשפטים צ' הנגבי:

חלוקתה של ירושלים – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

למה אתה עושה את זה?

שר המשפטים צ' הנגבי:

הרי את הכינוס הזה אתם זימנתם. איך אמר פה יוסי ביילין? תראו עם מי נשארנו – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

כבר סגרת את ה"אוריינט האוס"?

שר המשפטים צ' הנגבי:

— עם מיקרונזיה. מה היתה ההצבעה באו"ם — —

אלי גולדשמידט (העבודה):

למה אתה מדבר על חלוקת ירושלים? אדוני שר המשפטים, תפסיק עם השקר של חלוקת ירושלים.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אדוני היושב-ראש, אודה לך אם תאפשר לי — —

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת גולדשמידט, אני אודה לך, אדוני, אם תאפשר לכבוד השר להשלים את דבריו. הוא יכול לומר מה שהוא רוצה, אתה לא חייב להסכים אתו.

אלי גולדשמידט (העבודה):

מותר לי כאיש האופוזיציה — —

היו"ר ד' טל:

מותר לך לא להפריע ומותר לעומד על הדוכן לומר מה שהוא רוצה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

מותר לי לקרוא קריאת ביניים כשהוא מאשים אותי בחלוקת ירושלים.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת גולדשמידט.

שר המשפטים צ' הנגבי:

שמעתי את קריאת הביניים של חבר הכנסת גולדשמידט – –

היו"ר ד' טל:

אמרת את אשר על לבך, ועכשיו בוא נאפשר לכבוד השר להשיב.

שר המשפטים צ' הנגבי:

– – ואני אפריך אותה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

קודם תסגור את ה"אוריינט האוס", לפני שתדבר.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אתה רצית רק קריאת ביניים ותשובה, אז אנא אל תפריע לי בקריאת ביניים נוספת במהלך התשובה.

אתם זימנתם את הדיון הזה, ובין היתר אתם מוחים – כך שמעתי מנציגכם – על הבדידות המזהרת שפקדה אותנו באומות המאוחדות לפני תקופה קצרה, שבה נותרנו – כך אמר פה יוסי ביילין – אך ורק עם ארצות-הברית, באמת מעצמה נטולת יסוד, ועם מיקרונזיה. מה היה נושא הדיון שבעטיו אתם כל כך גאים להטיף לממשלה מדוע היא היתה לבד? ירושלים. שם נותרנו בודדים, כי עמדנו על זה שזכותנו לבנות בירושלים, על-פי תוכניות הממשלה שלך. אתם רציתם לפני שבועות ספורים להציע אי-אמון בממשלה על כך שהיא לא בונה את הר-חומה. אתה שומע מה שאתה אומר? אתם רציתם להציע אי-אמון בממשלה הזאת על כך שמתעכבות תוכניות הבנייה של הר-חומה. וכשממשלת ישראל מאמצת את גישתכם השפויה – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

כשאנחנו בנינו את ירושלים העולם היה אתנו.

שר המשפטים צ' הנגבי:

– – ובונה בהר-חומה ומקבלת החלטה והעולם כולו רוגז, אז כשהעולם רוגז בא הנה חבר הכנסת יוסי ביילין ואומר: נותרנו בדד. באיזה מין עליצות.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

שר המשפטים צ' הנגבי:

אני לא זוכר, חבר הכנסת גדעון עזרא, את האופוזיציה דאז, בראשותו של מנחם בגין, עושה זימון של הכנסת כאשר האומות המאוחדות קיבלו החלטה, בתקופתכם, שהציונות היא גזענות. אז אפילו מיקרונזיה לא היתה עם ממשלת השמאל. ההיפך, נרתמנו להגן על הממשלה, כי ידענו, שגם אם כל העולם כולו אומר את שלו, לנו יש האמת שלנו, האמת הציונית שלנו. והאמת הציונית שלנו – שהאומות המאוחדות, 134 מדינות, לא מזדהות אתה – היא שירושלים היא אחת והיא ריבונית והיא מאוחדת ונבנה בה.

גלגל הצלה חבר הכנסת ביילין רוצה לזרוק לנו, אלא שהציבור אמר לפני כמה חודשים מה דעתו על גלגל ההצלה שלכם. הוא גלגל אתכם מכל המדרגות. הוא אמר: את הגלגל שלכם תשאירו אצלכם. רק תעשו לנו טובה, אמרו מיליון וחצי אזרחי ישראל, אל תצילו אותנו. זה הכול, מוחלים טובות. ארבע שנים וחצי הצלתם אותנו, בואו ניתן למישהו אחר להציל אותנו, תישארו שם. חבל הצלה זרקתם לנו, אבל החבל הזה נכרך סביב צווארנו והוא כמעט חונק אותנו. למזלנו הוקדמו הבחירות. חבר הכנסת פרס הבין, שהציבור באמת משתוקק להעניק גיבוי מחודש למזרח התיכון החדש, חדיש ומחודש, והקדים את הבחירות מטעמים כלכליים. אתה זוכר, זה לא היה קשור כלל לאיזו מניפולציה, היתה בעיה קשה בצמיחה, אז הוקדמו הבחירות בחצי שנה והציבור אמר: תשבו בצד, בואו ניתן לממשלה שבאמת מסוגלת להציל אותנו – להציל אותנו מנזקים בלתי הפיכים כמעט שאתם גזרתם עלינו.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אז תצילו, תצילו, תצילו.

יוסף ביילין (העבודה):

הצרה היא שנטבע יחד אתכם.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אנחנו רואים היום, מה שקרוי בקרב השמאל, קיפאון בתהליך המדיני. אנחנו לא רואים את זה כקיפאון, אנחנו רואים את זה כתקופת הסתגלות לאויבינו ולשכנינו ולפרטנרים שלנו למשא-ומתן.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

בזמן חברון לא הסתגלתם?

שר המשפטים צ' הנגבי:

לא, לא.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אתם צריכים עוד הסתגלות?

שר המשפטים צ' הנגבי:

לקח להם באמת הרבה זמן להסתגל לחובה שלהם לשנות את הסכם חברון.

חיים אורון (מרצ):

אתם מחנכים גרועים. שר המשפטים מחנך ידוע.

שר המשפטים צ' הנגבי:

מחנכים. מרצ, מפלגת הטוהר והמוסר.

חיים אורון (מרצ):

אתה מדבר על טוהר?

שר המשפטים צ' הנגבי:

איפה חבר הכנסת דדי צוקר?

חיים אורון (מרצ):

בכמה משפטים כבר היית?

שר המשפטים צ' הנגבי:

אתה צריך להשעות את עצמך, אתה צריך להשעות את עצמך עכשיו.

חיים אורון (מרצ):

בכמה בתי-משפט – – –

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת אורון.

שר המשפטים צ' הנגבי:

ועדת האתיקה – – –

חיים אורון (מרצ):

אתה מדבר? אתה מדבר? אתה מדבר?

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת אורון.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אתה היית יושב-ראש ועדת האתיקה של הכנסת – – –

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת אורון, אין טעם לכעוס. עוד כמה דקות לחבר הכנסת רובינשטיין יהיה כל הזמן להשיב.

אלי גולדשמידט (העבודה):

צחי, מה אתה רוצה מג'ומס? באמת.

שר המשפטים צ' הנגבי:

הוא היה יושב-ראש ועדת האתיקה של הכנסת כאשר חבר כנסת ממפלגתו – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

יש משהו בדוח מבקרת המדינה על ג'ומס?

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת גולדשמידט.

שר המשפטים צ' הנגבי:

מה זה קשור למבקרת המדינה?

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת גולדשמידט.

אלי גולדשמידט (העבודה):

זה התפקיד שלך להגיד לו.

היו"ר ד' טל:

סליחה, אדוני, אולי לא תורה לי ולא תאמר לי מה התפקיד שלי ומה לא התפקיד שלי?

אלי גולדשמידט (העבודה):

מותר לי להגיד לך.

היו"ר ד' טל:

התפקיד שלי הוא לעשות סדר במליאה, ואני קורא אותך לסדר ומבקש לא להפריע, מאוד מבקש.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אתה יודע מה? בשבילך נעזוב את ג'ומס. יש הרבה מה לומר גם על יושב-ראש ועדת האתיקה, שבה נשפט חברו בדבר שהמבקרת פרסה לפנינו רק אתמול. אבל, איך אומרים – יש נושא אחר לדיון.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, השר לא חייב לדייק – – –

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת ג'ומס, אמרתי קודם בדברי, שבעוד דקות מעטות אני אאפשר לחבר הכנסת רובינשטיין לעלות. הוא ודאי ישיב גם על זה, חבר הכנסת ג'ומס.

חיים אורון (מרצ):

– – – חבר הכנסת צוקר לא נמצא פה. יושב-ראש ועדת האתיקה עכשיו הוא חבר סיעתך יהודה לנקרי, אבל הדברים לא חשובים.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת ג'ומס, ידידי מההסתדרות החדשה, אני מבקש ממך לאפשר לשר לסיים.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אני רוצה לומר, שמדיניות הממשלה היא מאוד ברורה ופשוטה, וחבל שאנשים מהאופוזיציה אינם מצליחים להפנים, בלשון המקובלת בימינו, את המסרים הפשוטים של הממשלה הזאת. ידנו מושטת לשלום כמו ידה של הממשלה הקודמת, אבל אנחנו, להבדיל מהממשלה הקודמת, כשמושיטים את היד לא עוצמים את העיניים, אלא מביטים לראות מה יש ביד שאמורה להיות מושטת אלינו. אם יש בה מתן הענקה של לגיטימיות לטרור, ידנו פחות מושטת; אם יש בה הפרה מתמשכת של סוגיות מרכזיות בהסכם לגבי שינוי האמנה הפלשתינית, לגבי הסגרת מרצחים, לגבי איסור על פעילות בירושלים, לגבי כל מה שנוגע להפסקת ההסתה, אנחנו לא עוצמים עיניים. החיפזון, הלהיטות הזאת של הממשלה הקודמת, מבחינתנו פסו מן העולם, ארבע שנים לא תראו אותם. מה יהיה אחרי הבחירות הבאות, נראה. בארבע השנים האלה לא תמצאו בנו אותה אובססיה שריתקה אתכם בתקופת שלטונכם לשוב ולרוץ אחר הצד השני – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אלה דברים חמורים מאוד. זה אומר שלא נגיע לשום מקום, רק לעימות.

שר המשפטים צ' הנגבי:

ייתכן מאוד שלא נגיע לשום מקום. אנחנו מאמינים שרק בדרך הזאת נוכל להגיע לשלום.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אפילו את השלום עם ירדן הצלחתם להרוס.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

— — —

שר המשפטים צ' הנגבי:

מסתבר שלא רק אנחנו מאמינים בזה. חברת הכנסת גוז'נסקי, מסתבר שלא רק אנחנו מאמינים בזה
--

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת זיסמן.

שר המשפטים צ' הנגבי:

-- מסתבר באופן מפתיע, שמעבר ל-32 חברי הכנסת של הליכוד ועוד כ-20 חברי כנסת של מפלגות הקואליציה יש עוד מיליון וחצי איש שחושבים כך. אני לא יודע מה קרה להם, אבל הם באמת החליטו שלא צריך לרוץ באופן אובססיבי אחרי הצד השני, אלא צריך להעמיד אותו על עקרונות בסיסיים של משא-ומתן --

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מי שאל אותם?

שר המשפטים צ' הנגבי:

-- על הדדיות, על איזון בתשלום המחיר, על ראייה כוללת של שלום, שכולל גם מרכיבים של פשרה מן הצד השני. באופן מפתיע מיליון וחצי אזרחים חושבים שיוסי ביילין יוסי שריד וג'ומס ותמר גוז'נסקי קיבלו את ההזדמנות שלהם. חטפנו 200 הרוגים בטרור, ראינו ששום דבר לא משתלם, שכל ההסכם הזה קורס עלינו ועל בנינו ועל אוטובוסינו ועל ילדינו, והחליטו לתת להם להמתין ארבע שנים. אחרים יבואו במקומם וינהלו את הדברים. ואני חושב שהדברים מתנהלים היטב. הצד השני כבר מתחיל להבין ששום לחץ -- לא לחץ מדיני בין-לאומי, לא לחץ פנימי, לא ועידת פסגה שבועיים או שלושה שבועות לפני הבחירות של קלינטון, הם אלה שיעמידו אותנו על מקומנו, וגם לא פיגועים וגם לא איום בטרור. כל הדברים האלה, מבחינתנו אין להם כל משקל.

מה שיש לו בעינינו משקל, הוא נכונותו הבסיסית של הצד השני להיות מעורב במהלך מדיני שגובה פשרה הדדית משני הצדדים. אם נראה בצד השני, כפי שאני מאמין שבמוקדם או במאוחר יקרה, את הנכונות הזאת לפשרה, הם יגלו שלממשלה הזאת, לממשלה הנוכחית, יש גם כן נכונות לפשרה. הוכחנו את זה בוויכוח הקשה מאוד שהיה בתוכנו על הסכם חברון, כאשר ראינו שהצד השני מוכן

לאמץ הסכם חדש שמבחינתנו שיפר גם את התנאים האזרחיים וגם את התנאים הביטחוניים – הלכנו לקראתם וההסכם תקף.

ביצענו גם את הסכם הפעימה הראשונה, אף שרבים מאוד בתוך הממשלה הזאת, כפי שאתם יודעים, כמעט מחצית – שבעה מול 11 שרים – חשבו שאין מה לעשות כרגע שום פשרה על הפעימה הראשונה, כיוון שהצד השני טרם הוכיח הוכחה מוצקה וחזקה בדבר נכונותו לשלום. אבל, ראש הממשלה ומרבית שרי הממשלה אמרו: ניתן את הסיכוי הזה. זו היתה הכרעה לא קלה – 11 מול שבעה הסכמנו להגיע גם לפעימה הראשונה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אין 18 שרים.

שר המשפטים צ' הנגבי:

יכול להיות שהיו עשרה נגד שבעה. נכון, השר בגין פרש. עשרה מול שבעה החליטו לתת סיכוי לפעימה הראשונה. מה חטפנו בעקבות הפעימה הראשונה – את "אפרופו" ואת האור הירוק לטרור, ואת ההצהרות המחוצפות של ראשי המנהיגות הפלשתינית, ובראשם ברגותי, ג'בריל רג'וב, מוחמד דחלאן ואחרים.

אנחנו מקווים מאוד, שבימים ובשבועות הקרובים הפרטנרים הפלשתינים שלנו יבינו, שחובתם לממש כל תג בהסכם אתנו. ההסכם כרוך בהמון קשיים. בעבר הבענו כאן מעל הבימה הזאת את הביקורת שלנו על הסכמי אוסלו, אבל גם את הסכמי אוסלו האלה לא לכבד? גם את הדברים שהם כבר פרי פשרה בלתי הגיונית ובלתי מוצדקת של ממשלת השמאל – גם אותם להפר? עם זאת לא נשלים. על העניין הזה יש תמימות דעים מוחלטת של 66 חברים בבית הזה, של כל הקואליציה, שמתנה את המשך התהליך המדיני בנכונות של הצד השני לממש את כלל התחייבויותיו עד האחרונה שבהן.

אופיר פינס-פז (העבודה):

הממשלה הזאת לא מקיימת שום הסכם.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אני מאמין, גברתי היושבת-ראש, שכך אכן יהיה.

אני חייב תשובות בשני תחומים אחרים שצורפו להצעות לסדר-היום, האחד נוגע לסוגיה שבעיני נחשפה לראשונה כאן מפיו של חבר הכנסת הלפרט. בשונה משאלות המתקבלות מראש וניתן לבדוק אותן, מובן שלא היה סיפק בידי בחצי השעה האחרונה לבחון את הדברים, אבל בהחלט

אבדוק את הדברים עם הרשויות הנוגעות בדבר ועם המשרדים הנוגעים בדבר, ואביא לחבר הכנסת
הלפרט את התשובה באופן אישי, או אם הכנסת תחליט – כפי שאני ממליץ – לקיים דיון בכל הסוגיות
האלה במליאה, ודאי תינתן לי אז ההזדמנות להשיב על מה שכרגע אין ביכולתי להשיב.

דבריו של חבר הכנסת רובי ריבלין היו נכוחים. הציניות שבה התקבל אצל חלק מהחברים כאן דוח
מבקרת המדינה מעידה על כך שלא למדו דבר ולא שכחו דבר. הדוח הזה עסק רק בממשלה
הקודמת בתקופה של שלוש שנים קודמות, והוא חשף שחיתויות, חשף מינויים פוליטיים.

אופיר פינס-פז (העבודה):

במקום לומר שתתקנו, במקום להכות על חטא, זה מה שאתה אומר. איזו בושה. איך אתם לא
מתביישים.

צבי הנדל (מפד"ל):

השחיתות היא שלכם.

שר המשפטים צ' הנגבי:

הציניות שלכם לא השתנתה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

מבקרת המדינה אמרה, שאתה, חבר הכנסת גפני, מנהל את משרד הדתות. זה מה שהמבקרת
אמרה. עלי לא אמרו דבר כזה.

משה גפני (יהדות התורה):

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ל' חזן:

חבר הכנסת גפני. חבר הכנסת בויס, אני קוראת אותך לסדר, כנראה לא שמעת אותי. חבר הכנסת פינס. חבר הכנסת ריבלין, כבר דיברת.

שר המשפטים צ' הנגבי:

הציניות שלכם לא השתנתה. לא למדתם ולא שכחתם. רק לפני חודשים ספורים היו בחירות. הייתם בשלטון ארבע שנים, וראינו דוחות לא פחות קשים, לא פחות חמורים. הכנסת איננה ערכאת ערעור על דוח מבקר המדינה. כל ממשלה וגם הממשלה הזאת חייבת לתקן את הליקויים המתגלים בדוח. לפחות אילו עברו שנתיים-שלוש שנים מאז המהפך, זיכרוננו של הציבור היה אולי מתקנה, אבל רק לפני חודשים ספורים היה סיום הקדנציה שלכם – והיו דוחות קשים נגד שרים שלכם; הזכירו הביטויים של המבקרת לגבי קניית שלטון בכסף; דברים שהתרחשו במשרד הבינוי והשיכון ודברים קשים במשרדים אחרים. לפחות בתקופה הזאת, כאשר עדיין לא נעלמתם מזיכרוננו של הציבור – קצת צניעות.

לגופם של הליקויים: הדוח הזה הוא באמת דוח מקצועי, יסודי ומקיף. במהלך החודשים האחרונים, מאז 15 בפברואר, כאשר נמסר הדוח הזה באופן לא רשמי, היו משרדי הממשלה עסוקים במתן התגובות ובהיערכות לקראת תיקונם של הליקויים. ועדת השרים לענייני ביקורת המדינה, שאני עומד בראשה, קיימה סדרה ארוכה מאוד של דיונים בעשרת השבועות שחלפו מאז 15 בפברואר. כל משרדי הממשלה שיגרו את נציגיהם. גם משרדי ממשלה שעסקו בפגמים שהיו בתקופת הממשלה הקודמת נאלצו להביא בפנינו את ההצעות שלהם לתיקון הפגמים והליקויים. הוקמו ועדות-משנה במשרדים רבים. יש ועדות בין-משרדיות שעוסקות בתיקון הפגמים – חלקם כבר תוקן, ובוועדת השרים לביקורת המדינה כבר קבענו סדרה של מפגשים חודשיים, מהחודש הבא ועד חודש אוקטובר, כדי להיות משוכנעים שכל המשרדים מקיימים את מלוא ההמלצות של מבקר המדינה.

אני משוכנע, שהכנסת הזאת תוסיף ותעסוק בדוח מבקר המדינה באמצעות הוועדה לביקורת המדינה. זהו המסלול הפרלמנטרי היאה למעקב אחר יישום הדוח, ומובן שהממשלה תתייצב בוועדה לביקורת המדינה, כדי להביע מעת לעת את עמדתה. כאמור, אם המציעים מוכנים, אני בעד העברת כלל הנושאים שהועלו לדיון במליאה.

היו"ר ל' חזן:

אני מודה לשר המשפטים ומזמינה את חבר הכנסת אמנון רובינשטיין. על-פי סעיף 88(ז) לתקנון הכנסת, קיימת זכות תגובה. חבר הכנסת מדבר בשם עצמו ובשם סיעת מרצ. עשר דקות, בבקשה.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, אני מתנצל על הקול הצרוד וגם לא אוכל להתמודד עם קריאות ביניים. אני מתייחס לדבריו של חבר הכנסת, עמיתי וידידי רובי ריבלין. זה טבעי לגמרי, שלפי הכללים הנהוגים בבית, יש לנגח ולהתנגח, ובעיקר כאשר יש דוח ביקורת המדינה.

אני רוצה לומר משהו על תקופת כהונתי כשר החינוך: בתקופה זו לא היה מינוי פוליטי אחד; אף לא אחד. האדם היחיד שמיניתי, לא כעובד מדינה אלא כיועץ שנשאר במשרד, הוא עוזר שילד. לא חבר מרצ.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

זו היתה פעילות בניגוד לחוק. המבקרת טוענת שזו פעילות בניגוד לחוק.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

של מי? שלי? לא.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

כן.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

לא.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

של ארגון שלכם שמזוהה אתכם, לא שלך.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

חכה, תן לי.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

בעניינו של עוזר שילד אומרת המבקרת, כי זו היתה פעילות בניגוד לחוק.

היו"ר ל חזן:

חבר הכנסת מיכאל איתן.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

אני רוצה לומר: לא רק שלא היה מינוי פוליטי, אלא שללתי מעצמי סמכויות ששרים נוטלים לעצמם בשם המינהל התקין. למשל, ביטלתי את סל השר – סל של שעות שבועיות ששרים חילקו על-פי שיקול דעתם. היה בא שר חינוך למקום יישוב ואומר: אני נותן לכם 200 שעות שבועיות או 150 שעות. ביטלתי את זה.

משה גפני (יהדות התורה):

זה היה ביטול של הוראות השרה שקדמה לך.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

ביטלתי כל התערבות של שר בהקצאות ובהקצבות. האמת היא שלא ידעתי וגם לא רציתי לדעת. אני יכול לצטט מסמכים בעניין זה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני השר, כאשר לא רוצים לדעת, זה לא טוב.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

לא אמרתי שלא רוצים לדעת, תיכף אגיד לך.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אמנון רובינשטיין (מרצ):

תסלח לי, תיכף אגיע לזה.

הי"ר ל' חזן:

חבר הכנסת ריבלין, חבר הכנסת רובינשטיין מדבר במסגרת זכות התגובה שלו.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

לא התערבתי בשום מקרה, פרט לשני מקרים שבהם היו תשלומים ייחודיים בניגוד לחוק; אחד מהם העברתי לקריטריונים של היועץ המשפטי לממשלה. זוהי עמותת "במות", ומכך התחילה גם פרשה שלמה. השנייה היתה הקצאה להסתדרות הכללית, שבאותם ימים עצמם מפלגתי מרצ היתה בין מנהיגיה. כיוון שהתקנה היתה רק להסתדרות ולא להסתדרויות עובדים, ביטלתי את ההקצאה משום שהיא נראתה לי בניגוד לחוק. פרט לשני המקרים האלה ופרט לפרשת מכון "המקדש", אך ורק ועדות מקצועיות של המשרד, שבהן לא נמצא אדם אחד קרוב אלי, הן שהחליטו.

וכך, גם בפרשה הזאת, האדירה, עם הסכומים הקולוסליים, של עמותת "חנוך". אני רק רוצה לקרוא לכם מכתב אחד, מכתב שנכתב אלי ב-4 במרס 1997, על-ידי מי שהיה ממונה על ההקצאה לעמותת "חנוך", אברהם עודד כהן, ראש מינהל חברה ונוער. הוא לא איש שלי, הוא לא איש של מרצ.

חיים אורון (מרצ):

הוא גר בהתנחלויות.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

אבל הוא איש כבוד, איש אמת, איש שעבדתי אתו בצורה בלתי רגילה, כפי שעבדתי עם כל עובדי המשרד, שחלקם היו מינויים פוליטיים קודמים. והוא כותב לי: "ברצוני להעלות על הכתב את אשר אמרתי לך בעל-פה בשיחתנו. במשך כל כהונתך כשר החינוך, התרבות והספורט לא היתה שום פנייה, בקשה או משאלה לתמיכה כספית כלשהי לארגון או מוסד חינוך מטעמך, או על-ידי נציגך".

אני רוצה לומר, שכאשר התחילה הפרשה הזאת, כאשר שמעתי על כל הפרשה האדירה הזאת, ששילמו 16,000 ש"ח יותר מדי, מעבר לבקשה, קראתי אלי את עודד כהן ואמרתי לו: מה קורה כאן? מה התלונות האלה? והוא אמר לי: אדוני השר, אני מבטיח לך, הכול כשר וישר, או בלשוננו "הכול כושר ויושר". אז כתבתי ליועץ המשפטי לממשלה, ב-3 במרס 1997, ואמרתי לו: רק היום נודע לי לראשונה מי היו חברי ועדת התמיכה שהחליטו על התמיכה העצומה והאדירה הזאת ל"חנוך".

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

כך אתה מנהל את המשרד, ואתה לא יודע מי הם חברי ועדת התמיכה?

אמנון רבינשטיין (מרצ):

לא, ודאי שאני לא יכול לדעת.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אתה שר החינוך ואתה לא יודע מי זו ועדת התמיכה?

אמנון רבינשטיין (מרצ):

לא, סליחה, לא, לא.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

רק בגלל זה אתה לא בסדר.

רן כהן (מרצ):

צבי הנדל (מפד"ל):

הוא לא יודע מי זו ועדת התמיכה.

היו"ר ב' חזן:

חבר הכנסת הנדל.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

הוא לא יודע מי זו ועדת התמיכה.

היו"ר ל חזן:

חבר הכנסת איתן. אתה במצב רוח מרומם היום.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אין ספק, המשרד מנוהל מעולה, והשר לא יודע מי זו ועדת התמיכה.

חיים אורון (מרצ):

יש מישהו שלא הלך לבית-המשפט על שהוא אמר, לא יודע ולא זוכר, לגבי תקופה של שבועיים. ראש הממשלה אמר: לא יודע ולא זוכר.

קריאות:

היו"ר ל חזן:

חבר הכנסת אורון, חבר הכנסת איתן. מספיק. מספיק. חבר הכנסת אורון. חבר הכנסת איתן.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

חבר הכנסת איתן, אני מוכן להתחרות אתך בכול, אבל אני לא יכול להתחרות אתך היום בצעקות.

חן כהן (מרצ):

זה באמת לא נורמלי.

הי"ר ל' חזן:

חבר הכנסת כהן, חבר הכנסת רובינשטיין צרוד.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

אני מבקש, תן לי לענות לך. במשרד החינוך והתרבות יש מאות תמיכות ויש עשרות ועדות תמיכות, ואני לא חושב שמנכ"ל משרד החינוך, ולא רק שר החינוך, יכול לדעת מי בכל אחד מהמקרים האלה חברי ועדת התמיכה. אגב, כולם עובדים מקצועיים של המשרד.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

השר חותם.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

לא, לא. המנכ"ל.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

תסלח לי. מי חתם על התצהיר לבג"ץ? המנכ"ל, לאחר שהוא דיבר אתך ואתה אמרת. אתה עצמך אמרת – – –

אמנון רובינשטיין (מרצ):

המנכ"ל חותם.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אז איך זה נשאר כדבר שלא יודעים אותו?

אמנון רבינשטיין (מרצ):

תסלח לי מאוד, אין כל אפשרות, לא למנכ"ל משרד החינוך ולא לשר החינוך, לעקוב אחר מאות ההקצבות. לא מדובר במאות; יש למעלה מ-1,000, עם קריטריונים נפרדים, עם אגפים נפרדים.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

מה עם 260,000 שקל? יש הקצבה של מאות אלפי שקלים. מה אתה מספר לנו?

היו"ר ל' חזן:

חבר הכנסת איתן, אני קוראת אותך לסדר.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

כמה יש שם, 266,000?

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ל' חזן:

אקרא אותך לסדר פעם נוספת.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

תסתמו את הפה.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

תסלח לי, חבר הכנסת איתן, באמת.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

כמה מינויים פוליטיים יש?

אמנון חבינשטיין (מרצ):

אתה לא שומע מה שאני אומר לך. אני במודע לא התערבתי, כפי ששר צריך לעשות, בהקצאות לתנועות. אם אתה לא מאמין לי ואם אתה לא מאמין לעודד כהן ולעובדי המשרד, אז מה אני יכול לעשות? אבל איזו סיבה יש לפקיד בכיר במשרד, שלא ממפלגתי, לכתוב לי, אחרי שאני לא שר, שלא היתה כל התערבות? איזו סיבה יש לו? אם הוא היה עושה זאת כשהייתי שר, היית אומר: הוא מתחנף אלי.

כעת אני רוצה לומר לכם מי היו חברי ועדת התמיכות, ואקרא את שמותיהם: מוטי מירז, סגן החשב, תמי וייצמן, מיכאל ביטון ונציג היועץ המשפטי של המשרד. אין לי מושג מה הן השקפותיהם הפוליטיות, מי הם. אני מכיר חלק מהם אישית כעובדי משרד מסורים. אז זה העניין. קודם כול, לא היתה כאן מעורבות, כפי שצריך להיות. אסור שתהיה מעורבות של שר.

אגב, קיבלתי תלונה מ"חנך" על כך שהם מקופחים. אמרתי להם: אני לא מטפל בזה, אני לא נוגע בזה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

הם קיבלו מיליון שקל. זה מקופחים? זה ארגון שאף אחד לא שמע את שמו בכלל. מיליון שקל – – –

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

מיליון שקל. ארגון של הליכוד לא קיבל אגורה.

קריאות:

— — —

היו"ר נ' חזן:

חברי הכנסת, סיימתם? חבר הכנסת בויס. חבר הכנסת כהן.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

חבר הכנסת בויס, צעקות כאן לא יועילו. תשמע את העובדות. כמה קיבלה התנועה הזאת, "חנוך"? היא קיבלה ב-1991, בזמן כהונתו של השר זבולון המר, 297,000 ש"ח. היא קיבלה ב-1992, בפועל, בזמן כהונתה של השרה אלוני, 266,000 ש"ח.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

יותר ממה שהיא ביקשה.

רן כהן (מרצ):

פחות ממה שהיא קיבלה מהמר.

צבי הנדל (מפד"ל):

לכן החזרנו את המר.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

ב-1995, בתקופתי, היא קיבלה 236,000 ש"ח.

רן כהן (מרצ):

60,000 שקל פחות.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

וזאת למרות ירידת ערך הכסף. כלומר, תנועת "חנוך" קיבלה בתקופתי מבחינה ריאלית שני-שלישים ממה שהיא קיבלה בתקופת השר המר.

כעת אני רוצה לומר לכם דבר אחד.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

מה זה חשוב? המבקרת אומרת שזה לא בסמכות וזה לא כדין. מה אתה רוצה להצדיק?

אמנון רבינשטיין (מרצ):

אני לא מצדיק. אני מספר לך עובדות ואני אומר לך – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

זה היה בסדר? המבקרת אומרת שהעברה נעשתה שלא בסמכות ולא כדין. זה בסדר? תגיד: זה לא בסדר. מה אתה מספר לנו? אתה איש כבוד. תגיד: טעינו, אני לא מקבל, זה לא בסדר.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

לא, אני לא אומר: טעינו.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אמנון רבינשטיין (מרצ):

תן לי לענות. אתה מוכן לתת לי לענות? קודם כול, אני לא אומר שטעינו, משום שלי ולאנשי לא היה שום חלק בכך. אני שאלתי את עודד כהן: איך זה קרה שבשנה מסוימת היא קיבלה 16,000 ש"ח יותר ממה שהיא ביקשה? והוא אמר לי: אני באמת לא יודע. ניסיתי לברר אצל אנשים איך זה קרה, וגם הם לא זוכרים את העניין הזה. אם אתה שואל אותי אם היתה טעות – היתה טעות. לא היתה טעות שלנו, לא היתה טעות שלי, היתה טעות "בונה פידה" של חברי ועדת התמיכות, כולם עובדי משרד מסורים.

אבל אני בכל זאת רוצה לחזור כעת לעניין הכללי.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

במקרה הטעות היא לגבי ארגון הקשור במרצ. במקרה הטעות נפלה עם ארגון מרצ.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

לא, לא. היא נפלה גם לגבי ארגונים אחרים, של ש"ס, "פרחי הדגל". סליחה, יש ארבעה ארגונים שלגביהם היתה אותה טעות.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

מרצ וש"ס, לפי הקואליציה של אותה שנה. זה בדיוק.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

לא, זה בדיוק להיפך.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

מרצ וש"ס, לפי הקואליציה של אותה שנה.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

תסלח לי.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת רבינשטיין, אנא תחתור לקראת סיום.

חיים אורון (מרצ):

נתנו מיליונים ל"בני עקיבא" ממשד החינוך, ממשד הדתות וכו', ואתם פה שותקים. מיליונים.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

כעת אני רוצה לומר לך דבר אחד.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אתם מוסריים. אתם, אתם מוסריים.

היו"ר ל' חזן:

חבר הכנסת ריבלין, שב. חבר הכנסת רובינשטיין, זמנך תם.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

כעת אני רוצה לומר עוד דבר אחד. אתה אומר: לפי הקואליציה. לא, להיפך. לפי הקואליציה קיבלה "חנוך" בתקופת השרה אלוני ובתקופתי במונחים ריאליים כשליש פחות משקיבלה בתקופתו של זבולון המר.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אבל ב-100% יותר מכל ארגון אחר.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

לא, לא, לא.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

כמה קיבל "מאור הליכוד"?

היו"ר ל' חזן:

חבר הכנסת איתן, אתה לא זכאי לרשות דיבור.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

אני מבקש את האפשרות לענות. רוב הזמן מדבר חבר הכנסת איתן.

היו"ר ב' חזן:

משום שזמנך תם אני מבקשת שתחתור לקראת סיכום.

אמנון רבינשטיין (מרצ):

אני מבקש בכל זאת לומר, שארגוני הנוער ותנועות הנוער בישראל – ותשמע, חבר הכנסת איתן – מקבלים סכום של כ-50 מיליון ש"ח. ממשד החינוך – 23 מיליון ש"ח, וממשרד הפנים, ממשרד הדתות וממשרד העבודה והרווחה. 50 מיליון ש"ח. אם תשאלו אותי, לאן הולכים הסכומים האלה? – אני לא יודע אם הם כולם הולכים ליעדם. וחלק מתנועות הנוער מקבלות סכומים כפולים, כפולים ומכופלים משני משרדים, אף שפניתי בעניין זה כמה פעמים, כדי לבטל את הכפילות המושחתת הזאת.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני, כתוב בדוח המבקרת, שנוער "שלום עכשיו" קיבל משתי התקנות. כתוב פה בדיוק על מה שאתה מדבר.

היו"ר ב' חזן:

חבר הכנסת איתן – – –

אמנון רבינשטיין (מרצ):

מתוך 50 מיליון השקלים, יש טענה שתנועת הנוער של מרצ קיבלה 16,000 ש"ח יותר מהמגיע לה. 16,000 ש"ח, וזה על-ידי ועדה עצמאית של עובדים, באגף שבראשו עומד אדם שאין לו כל קשר למפלגתי.

יצחק כהן (ש"ס):

היו"ר ל חזן:

חבר הכנסת כהן – – –

אמנון חבינשטיין (מרצ):

אתה מאמין, חבר הכנסת כהן, שיש מישהו במשרד החינוך – אני או מישהו מעוזרי – שהיה עושה דבר כזה, ושעודד כהן ישקר במכתב ויאמר, כאשר אני כבר לא שר, שלא היתה שום השפעה?

משום כך, תתביישו לכם על העניין הזה. בושה וחרפה. אין לכם על מה לטפס יותר חוץ מאשר על דברים שהם באמת חסרי כל שחר.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

לא ענית על השאלה מדוע מבקרת המדינה אמרה שזה בניגוד לחוק. לא קיבלנו תשובה.

היו"ר ל חזן:

תודה רבה, חבר הכנסת איתן.

משה גפני (יהדות התורה):

היו"ר ל חזן:

חבר הכנסת גפני, אני רואה שתיכף יש לך בקשה להסיר, אז תוכל לדבר.

חברי הכנסת, חבר הכנסת דהאמשה מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת ביילין. בבקשה, במסגרת דקה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושבת-ראש, חברי הכנסת, דיבר כאן שר המשפטים, וכאילו רוצה הוא לחנך. ראו מי רוצה לחנך. הוא רוצה לחנך את הצד השני, את הצד הפלשתיני, איך לעשות שלום.

אני רוצה לומר לשר המשפטים, שהמדיניות החינוכית מאוד מאוד של ממשלתנו הביאה – וזו עובדה שכל באי הבית יודעים וכל העולם יודע – לבידודה של ישראל בעולם.

צבי הנדל (מפד"ל):

מה ההצעה?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כן, זו ההצעה. לך יש כיפה על הראש, שים כובע, לפחות, הכיפה לא מספיקה. אני מציע לך לשים כובע, הכיפה לא מספיק גדולה.

המדיניות הבלתי-שפויה של המחנכים האלה הביאה לאן שהביאה. לכן, שלא יבוא שר המשפטים ויגיד, שהצד הפלשתיני כאילו לא ממלא אחר ההסכמים ואחר ההתחייבויות. מי שבונה בג'בל אבו-ע'נים, בהר-חומה, בניגוד לדעת העולם כולו ובניגוד לדעתם של רוב תושבי ישראל ושל כל השפויים – הוא שהורס את תהליך השלום. לא מדובר כאן בחינוך אלא בממשלה שהורסת במתכוון את תהליך השלום. אני מקווה, שעוד לא נהרס התהליך ושלא יעלה בידה להרוס אותו, כפי שהיא מתכוונת לעשות.

היו"ר נ' חזן:

על כן אתה מבקש להסיר?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

על כן אני מבקש לנצל את סדר-היום במתכונת של בקשה להסיר.

היו"ר נ' חזן:

תודה. חבר הכנסת מיכאל איתן מבקש להסיר את הצעתה של חברת הכנסת גוז'נסקי. במסגרת דקה, חבר הכנסת איתן.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

גברתי היושבת-ראש, אני כבר לא רגיל למיקרופון. אני כל הזמן צועק.

היו"ר ב' חזן:

כן, כל הזמן אתה צועק.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, יש לי הערכה רבה לפרופסור למשפטים, השר לשעבר אמנון רובינשטיין. אבל מה שהוא עשה כאן היום היה מעשה שלא היה צריך לעשות. המבקרת קובעת במפורש – "בשנת 1992 הגישה תנועת נוער 'חנוך' – הקשורה למפלגת מרצ" – זה אני מוסיף: כידוע, מפלגתו של אמנון רובינשטיין, ובחברי הנהלתה של "חנוך" היו חברי כנסת של מפלגת מרצ – "בקשה לתמיכה ב-250,000 שקל, והנהלת המשרד" – ראו זה פלא, דבר חסר תקדים, הם מבקשים 250,000 שקל, קובעת המבקרת, והיא אישרה לו סכום של 300,000 בלא שנימקה את התוספת. הטיפול בבקשה ותשלום התמיכה לארגון היו בניגוד לדין. בניגוד לחוק. עבירה. עבריינות. פליליות. למה להגן על כך? למה לעמוד כאן ולהגן על כך?

יצחק כהן (ש"ס):

אתה תגיש תלונה במשטרה?

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

למה אתם מגינים על זה? זאת הבעיה.

היו"ר ב' חזן:

ועל כן, חבר הכנסת איתן, אתה מבקש להסיר את הצעתה של חברת הכנסת גוז'נסקי.

יצחק כהן (ש"ס):

אתה תגיש תלונה במשטרה?

היו"ר ל' חזן:

חבר הכנסת אופיר פינס מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת צבי הנדל.

אופיר פינס-פז (העבודה):

ההגנה הטובה ביותר היא ההתקפה, וזה מה שעשיתם כאן. במקום לקום ולומר, אנחנו אשמים, אשמונו, בגדנו, פשענו, אנחנו נתקן את הממצאים, אנחנו נתקן את המסקנות, אנחנו נתקן את הדברים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אנחנו אשמים שנתנו לכם לשלוט ארבע שנים.

אופיר פינס-פז (העבודה):

לא. אתם מצטטים מדוחות של לפני עשר ו-20 שנה ואומרים דברי בלע כאן במליאה.

יצחק כהן (ש"ס):

לא. זה בדוח.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני רוצה לומר לכם, שהדברים שאתם עשיתם אין חמורים מהם.

צבי הנדל (מפד"ל):

אנחנו אשמים שהשארנו אתכם ארבע שנים בשלטון.

אופיר פינס-פז (העבודה):

סליחה, גברתי היושבת-ראש, אפשר לסיים את דברי?

הי"ר ל חזן:

חבר הכנסת הנדל, חבר הכנסת כהן, הרי כולנו קראנו, ויש לנו הדוח. לכן אלה שמנופפים – יש להם, כנראה, אי-שקט, אבל אין צורך.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני רוצה לסיים את דברי ולהזכיר לכם – אתם, איך שנכנסתם לשלטון סילקתם את היועץ המשפטי של משרד ראש הממשלה, פיטרתם בבוז את נציב שירות המדינה, הבאתם את היועץ המשפטי לממשלה, בן-יאיר, להתפטר, ועשיתם את המעשה הנפשע ביותר בתולדות הפוליטיקה הישראלית במינוי בר-און ליועץ משפטי לממשלה וכל מה שעמד מאחוריו.

ולכן, עקב ממצאי דוח מבקרת המדינה, מנכ"ל משרד ראש הממשלה, מר אביגדור ליברמן, חייב להסיק מסקנות ולהתפטר מייד ולאלתר מתפקידו. מושחתים הייתם, מושחתים נשאתם, מושחתים נמאסתם.

יצחק כהן (ש"ס):

הי"ר ל חזן:

חבר הכנסת רן כהן מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת הלפרט, אבל אני לא רואה אותו. הוא היה בעת תשובת השר.

רן כהן (מרצ):

אני מבקש להסיר את ההצעה של תמר גוז'נסקי.

היו"ר ל חזן:

לא, אתה לא יכול.

רן כהן (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, אני בטח אפתיע את ספסלי הליכוד והימין, אני רוצה לומר באופן חד-משמעי:
— — — אם יש מעשה —

היו"ר ל חזן:

חבר הכנסת רן כהן, אתה לא יכול להסיר את הצעתה של חברת הכנסת גוז'נסקי, אבל אתה יכול
העביר לוועדה.

רן כהן (מרצ):

אז אני מעביר לוועדה.

היו"ר ל חזן:

תודה.

רן כהן (מרצ):

אני מבקש להפתיע את חברי הליכוד. אני רוצה לומר באופן החד-משמעי ביותר: גם במפלגה
הטהורה ביותר יכולות להיות טעויות, ואם הן מתקיימות, צריך לעקור אותן. אבל, רבותי, טלו קורה
מבין עיניכם. שלושה נושאים הועברו על-ידי מבקרת המדינה ליועץ המשפטי לממשלה כדי לפתוח
בחקירת משטרה, שלושם ממשד ראש הממשלה ביבי נתניהו. האחד: החתמה מזויפת של מסמך
ממשלתי. השני: מינוי סמנכ"ל ב"פרזות" תוך הבטחת עסקה כלכלית. השלישי: מינוי סמנכ"ל ב"ערים"
תוך הבטחת עסקה כלכלית. באמת, קצת פרופורציות, קצת בושה, כשאתם באים לכנסת. זה דבר
אחד.

דבר שני: מיקי איתן, תאמין לי, מאחר שאני מכיר אותך, לפעמים אתה מתלהם, אבל כשאתה רוצה
אתה גם יודע לנהוג בשכל ישר. אז בוא אני אגיד לך: למה אישרו בשנה מסוימת 300,000 ולא
250,000? כי הלכנו בשנת 1989/90, חבר הכנסת לשעבר שפט, מהתחיה, ואנוכי, והעברנו תקנה
דרך שר החינוך המר, על ארגוני נוער. אבל מה לעשות? ב-1992 התחיה לא עברה את אחוז
החסימה ונוער התחיה התפרק ונשאר תקציב בסעיף שנקרא ארגוני נוער, ולכן הם העבירו את זה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

תקרא את דוח המבקרת, זה בניגוד לחוק.

ח כהן (מרצ):

תקשיב.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ל חזן:

חברי הכנסת, חבר הכנסת כהן מסיים את המשפט, אנא תנו לו, זה במסגרת דקה.

ח כהן (מרצ):

אני מבטיח לך, כמו שפתחתי, שהעניין הזה יבוא לא כשאני אהיה יושב-ראש, הוא יבוא לדיון בוועדה, והעניין יבורר בירור נוקב ותמוצה בו כל האמת. אם יסתבר שהיתה טעות, מי שעשה את הטעות יינזף. אבל אם יתברר גם שבדוח היתה טעות, הדוח יתוקן.

דבר אחד נוכחת לדעת: שרי מרצ לא העבירו לתנועת הנוער של מרצ יותר תקציב אלא פחות תקציב, ולתנועות הנוער של הימין העבירו פי שניים תקציב, על אחריותי. תודה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אתה יודע כמה קיבל – – –? אפס.

הי"ר ל חזן:

חבר הכנסת גפני מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת ראובן ריבלין.

ח כהן (מרצ):

נוער בית"ר קיבל פי שניים.

חיים אורון (מרצ):

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

הי"ר ל חזן:

חבר הכנסת אורון. חברת הכנסת גוז'נסקי. חברי הכנסת, לא נמצה ברגע זה את הדיון בנושא. חבר הכנסת גפני, בבקשה.

משה גפני (יהדות התורה):

גברתי היושבת-ראש, אני ציפיתי שלאחר שנים רבות שבהן דגלה מרצ ודיברה על טוהר מידות, יושר ציבורי וכו', קודם כול ציפיתי, שבפעם הראשונה שהגיעו לשלטון, בקדנציה הקודמת – אני מקווה שזו תהיה הפעם האחרונה – בפעם הראשונה שהם יגיעו לשלטון הם אכן ינהגו אחרת. התברר מדוח מבקרת המדינה, וכולנו מקבלים את הדוח שלה כמות שהוא ורוצים לתקן – הנה אני קורא בעיתונים ושומע הודעות: מרצ מביעה אכזבה קשה מכך שהמבקרת התמקדה בנושא ארגון חינוך המקורב למרצ; חבר הכנסת דדי צוקר טוען, כי הערות המבקרת חוטאות לאמת ויוצרות תמונה מעוותת; השר לשעבר אמנון רובינשטיין הודיע, כי כל ההחלטות התקבלו בצורה מקצועית.

אני שואל, כאשר היו דוחות של מבקרת המדינה על מפלגות אחרות, דתיות או ימניות, ומישהו אמר איזו מלה – מייד התנפלו עליו: אתם נגד שלטון החוק, נגד הדמוקרטיה. והנה עומד כאן השר לשעבר המשפטן אמנון רובינשטיין ואומר "לא ידעתי", כאשר בדוח מופיע, שהעוזר שלו ואשתו, בניגוד

עניינים, בוועדת-שנהר, העבירו כסף למשכורת למכללה כדי שהיא תקבל. העוזר שלו ואשתו. על מי עובדים פה, למי משקרים? ניגוד עניינים, העברות בניגוד לחוק, עבירות פליליות.

"מושחתים נמאסתם", אמרת קודם, חבר הכנסת אופיר פינס. אני מסכים אתך – מושחתים נמאסתם.

היו"ר ל' חזן:

תודה לחבר הכנסת גפני.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעות. נצביע קודם על ההצעות המדיניות, הצעותיהם של חברי הכנסת סנה, הנדל, ביילין וגוז'נסקי.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

גברתי היושבת-ראש, אפשר לשאול את המציעים ולהצביע אולי על כל ההצעות יחד כמקשה אחת.

היו"ר ל' חזן:

יש שלושה נושאים שונים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

גברתי היושבת-ראש, אחרי שיקול דעת נוסף, הואיל והוועדה לענייני ביקורת המדינה בלאו הכי תדון בנושא, אני מסתפק בדברי השר.

היו"ר ל' חזן:

תודה רבה.

חברי הכנסת, אפשר לערוך הצבעה אחת, ובכל זאת אני מעדיפה, מטעמים ענייניים, לערוך שתי הצבעות.

אני מעמידה להצבעה את ההצעה לערוך דיון במליאה בהצעותיהם של חברי הכנסת סנה, הנדל, ביילין וגוז'נסקי.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה לכלול את הנושאים בסדר-היום – 21

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושאים בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושאים שהעלו חברי הכנסת א' סנה, צ' הנדל,

י' ביילין ות' גוז'נסקי בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ל' חזן:

תמימות דעים נדירה – 21 בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. ההצעות תידונה במליאת הכנסת.

אנחנו עוברים להצבעה על הצעתו של חבר הכנסת שמואל הלפרט – בעד ונגד דיון במליאה.

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 18

נגד – 1

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושא שהעלה חבר הכנסת ש' הלפרט

בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ל' חזן:

18 בעד, מתנגד אחד. גם הצעה זו תידון במליאת הכנסת.

חברי הכנסת, תמה הישיבה המיוחדת. חג עצמאות שמח לכולם.

הישיבה ננעלה בשעה 13:34.